

2^ο Γενικό Λύκειο Κέρκυρας

Σχ. έτ.: 2014-2015 Ερευνητική Εργασία Β' Λυκείου με θέμα:

Η Μουσική στη σύγχρονη εποχή.

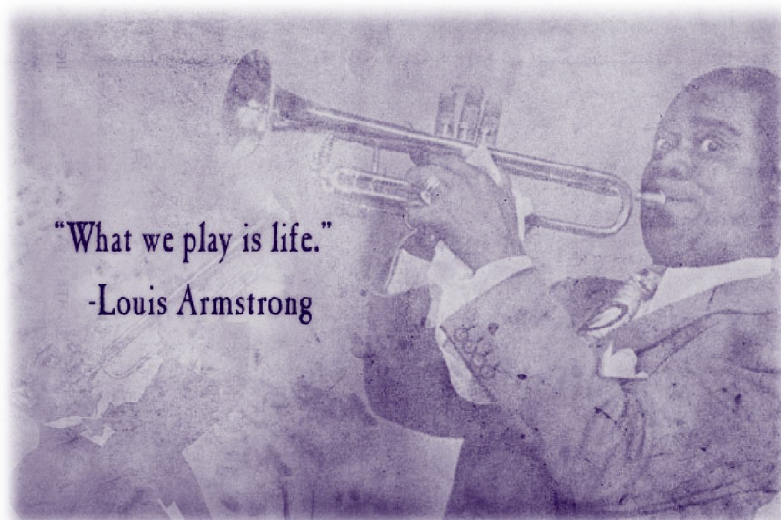
Επιστημονικό Πεδίο: «Τέχνη και Πολιτισμός»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΓΕΛΑΤΣΟΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΓΙΟΧΑΛΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΘΩΜΑΣ
ΔΑΦΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΖΕΡΒΟΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ
ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΠΟΛΙΣΤΡΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΚΟΝΤΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΑΤΙΑΝΗ
ΚΟΤΙΛΙΔΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ
ΚΡΕΜΟΝΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
ΜΑΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΠΑΝΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΠΑΝΤΕΛΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ
ΠΑΠΠΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
ΤΖΑΦΕΣΤΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΧΟΝΔΡΟΓΙΑΝΝΗ ΑΙΜΙΛΙΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Πετσάλης Κων/νος κλ. ΠΕ16.01

πίνακας περιεχομένων

1. Εξώφυλλο	σελ.1
2. Πίνακας Περιεχομένων.....	σελ.2
3. Πρόλογος	σελ.3
4. Πλαίσιο, στόχοι, ερευνητικά ερωτήματα, μεθοδολογία	σελ.4
5. Εισαγωγή Δεδομένα, παρουσίαση	σελ.5
6. Η εξέλιξη της μουσικής, σύντομη ιστορική αναφορά. (Προϊστορική εποχή. Μουσική στην Αρχαία Ελλάδα. Μεσαίονας – Αναγέννηση. Μπαρόκ, κλασική ρομαντική εποχή, 20 ^{ος} αιώνας).....	6
7. Είδη μουσικής στον 20 ^ο αιώνα.	10
8. Σπιρίτσουαλ	11
9. Γκοσπελ (gospel).	11
10. Μπλουζ.	13
11. Τζαζ	14
12. Ο αυτοσχεδιασμός	16
13. Δημοφιλείς δημιουργοί και τραγουδιστές της Τζαζ μουσικής	22
14. Ροκ εν' ρολ - Ροκ	25
15. Δεκαετία του 1960. Πίνακας με τα σημαντικότερα γεγονότα της δεκαετίας, κοινωνία - πολιτική – μουσική.	29
17. Άλλα Μουσικά είδη των τελευταίων δεκαετιών του 20 ^{ου} αιώνα Punk - Rap	32
18. Οι δέκα θρύλοι της μουσικής του 20ού αιώνα σύμφωνα με το περιοδικό Rolling Stone. Ερωτηματολόγιο – πίνακες στατιστικής έρευνας	35
19. Συμπεράσματα	46
20. Επίλογος- Δικτυογραφία - Βιβλιογραφία – Πηγές:	48

Πρόλογος

Την φετινή σχολική χρονιά η εργασία μας ασχολείται με την μουσική του 20^{ου} αιώνα.

Το τελικό της κείμενο αποτελείται από 48 σελίδες και 13.850 λέξεις περίπου.

Το θέμα της ερευνητικής εργασίας το διαλέξαμε προκειμένου να γνωρίσουμε την ιστορία και την εξέλιξη της μουσικής στη σύγχρονη εποχή.

Αυτό αποτέλεσε μια ευκαιρία ενασχόλησης με ενδιαφέροντα μουσικά ιστορικά γεγονότα τη μουσική δημιουργία και τα μουσικά είδη του 20^{ου} αιώνα, ενώ παράλληλα γνωρίσαμε την ζωή και το έργο καλλιτεχνών.

Γνωρίζουμε ότι η μουσική δεν είναι απλά ένας ήχος, μια μελωδία και λίγοι στίχοι.

Η μουσική πάντα επηρέαζε τις ζωές των ανθρώπων σε μεγάλο βαθμό.

Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα υπάρχει μεγάλη αλληλεπίδραση ανθρώπου - μουσικής.

Η μουσική έχει "...την δική της ιστορία". Η συγκεκριμένη τέχνη στην δημιουργία της αλλά και στο αποτέλεσμα της, δεν επηρεάζεται μόνο από τους ανθρώπους που την δημιουργούν αλλά και από το πόσο οι δημιουργοί έχουν επηρεαστεί από τα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα. Η μουσική αγγίζει την ψυχή του ανθρώπου, τα συναισθήματα του και τον βοηθάει να εκφραστεί. Η μουσική υπάρχει παντού στην ζωή μας, είναι παγκόσμια και αποτελεί πηγή ζωής για πολλούς ανθρώπους. Ας αναλογιστούμε λοιπόν, για να την εκτιμήσουμε ίσως περισσότερο, πως θα ήταν την ζωή μας χωρίς μουσική....

Πλαίσιο στόχοι ερευνητικά ερωτήματα - μεθοδολογία

Στη φετινή μας εργασία ταξιδέψαμε στο χρόνο ερευνώντας και προσπαθώντας να γνωρίσουμε την σύγχρονη μουσική δημιουργία. Σκοπός μας ήταν να ερευνήσουμε την εξέλιξη της μουσικής ως στοιχείο του πολιτισμού της σύγχρονης εποχής.

Ειδικότερα προσπαθήσαμε να έρθουμε σε επαφή με την σύγχρονη μουσική δημιουργία να γνωρίσουμε τα είδη της σύγχρονης μουσικής, τους ανθρώπους της τέχνης, τα μουσικά έργα. Ερευνήσαμε τις συνθήκες κοινωνικές, πολιτισμικές, εθνικές και πολιτικές μέσα στις οποίες δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε η σύγχρονη μουσική. Έτσι προσπαθήσαμε να δώσουμε απάντηση στα ερωτήματα όπως: Ποιες ιστορικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες συνέβαλαν στην δημιουργία της σύγχρονης μουσικής; Ποιοι καλλιτέχνες και ποια είδη μουσικής δημιουργήθηκαν στην σύγχρονη εποχή; Πως η σύγχρονη μουσική δημιουργία συνέβαλε στην διαμόρφωση του χαρακτήρα και της κουλτούρας ανθρώπων στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον; Η μουσική αλλά και οι άλλες τέχνες έχουν εξελικτική πορεία στην σύγχρονη εποχή; Ποια τα προβλήματα στη σύγχρονη μουσική δημιουργία; Ποιες προοπτικές και προβληματισμοί για την μουσική και τις τέχνες αναπτύσσονται με την είσοδο στην τρίτη χιλιετία;

Η έρευνα μας βοήθησε να μάθουμε την ιστορία της σύγχρονης μουσικής, πως διαμορφώθηκε και διαμόρφωσε, στον βαθμό που αυτό είναι δυνατό από μια τέχνη... συνειδήσεις, χαρακτήρα, κουλτούρα, στις κοινωνίες όπου αναπτύχθηκε κυρίως στις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα όπου η μουσική εξέφραζε τις ανησυχίες, τους προβληματισμούς και την επαναστατικότητα της κάθε γενιάς.

Μετά από την παρουσίαση του θέματος από τον καθηγητή μας επιλέξαμε τις ιστορικές περιόδους της μουσικής που θέλαμε να ασχοληθούμε, δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας και ανατέθηκε σε κάθε μέλος της ομάδας συγκεκριμένη ερευνητική δραστηριότητα, διατυπώσαμε τα ερευνητικά ερωτήματα, έγινε η έρευνα και η συλλογή των δεδομένων από: πρωτογενείς πηγές (αρχαιακό υλικό), δευτερογενείς πηγές (μελέτες, άρθρα, δημοσιογραφικά κείμενα, διαδικτυακές βάσεις δεδομένων) και άλλα εργαλεία έρευνας (ερωτηματολόγια). Συζητήσαμε και αξιολογήσαμε τα στοιχεία και καταγράψαμε τα συμπεράσματά μας. Για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών η έρευνα μας ήταν βιβλιογραφική κατά τη διάρκεια της οποίας μελετήσαμε σχετική βιβλιογραφία από τη σχολική βιβλιοθήκη, τη δημοτική βιβλιοθήκη και την προσωπική βιβλιοθήκη του υπεύθυνου καθηγητή μας συγκεντρώνοντας σχετικές πληροφορίες. Σημαντική πηγή για την έρευνά μας αποτέλεσε το διαδίκτυο από το οποίο βρήκαμε μεγάλο αριθμό πληροφοριών και οπτικοακουστικό υλικό. Κατά την διάρκεια της εργασίας δημιουργήσαμε ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο απάντησαν μαθητές της Β΄ τάξης του σχολείου μας από τα οποία εξάγαμε χρήσιμα συμπεράσματα. Παρακολούθησαμε προβολές video και ακούσαμε μουσική από όλα τα είδη με τα οποία ασχοληθήκαμε, συγκρίναμε και σχολιάσαμε τον ρόλο της μουσικής τους. Επίσης στα πλαίσια της παρουσίασης της εργασίας μας ως τέχνημα φτιάξαμε ένα video και μια αφίσα.

Εισαγωγή - Δεδομένα, παρουσίαση

Η μουσική γεννήθηκε μαζί με τον άνθρωπο. Τα μουσικά του δημιουργήματα τα χρησιμοποίησε για να επικοινωνήσει με τους συνανθρώπους του, να εξορκίσει το φόβο, να επικαλεστεί τους προγόνους, να εξευμενίσει τους θεούς του, να εκφράσει το θαυμασμό την αφοσίωση και την αγάπη, να συνοδεύσει όλες τις δραστηριότητες της ζωής του, να εμπνεύσει, να διεκδικήσει. Γενικά, η μουσική αποτελεί ένα στοιχείο ψυχολογικής ανάτασης, επηρεάζει την σκέψη, τον τρόπο δράσης και γενικά τον άνθρωπο και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να περιθωριοποιείται ή να παραμερίζεται.

Η σχέση της μουσικής με τους νέους και την εκπαίδευση μπορεί να περιγραφεί, με λίγες λέξεις ως εξής: ο κάθε μαθητής, μέσω της μουσικής, μπορεί και πρέπει να παίζει και να επινοεί, να ανακαλύπτει τον κόσμο, τους συμμαθητές του, τον εαυτό του. Μπορεί να εκφράζεται και να επικοινωνεί, να θέτει ερωτήματα, που θα το οδηγήσουν να ωριμάσει μέσα από την εμπειρία της δημιουργίας.

Ο συγγραφέας Θ. Χατζόπουλος γράφει: «...Τι είναι αυτό που μας ωθεί στην ανάγνωση, στο άκουσμα ή στη θέα ενός έργου; Είναι μόνο αισθητική απόλαυση, άγρια συγκίνησης ή και ένα λανθάνον κάθε φορά ερώτημα για τον εαυτό μας και για τη ζωή μας, για τον άνθρωπο εντέλει...». (Θ. Χατζόπουλος, 1994)

Οι μεγάλες αλλαγές που συνέβησαν στον 20^ο αιώνα και κυρίως οι μεγάλες ανακαλύψεις σε πολλούς τομείς της καθημερινής ζωής και οι θετικές αλλαγές που επέφεραν, έδωσαν στους συνθέτες τη δυνατότητα να αφομοιώνουν και να επεξεργάζονται οποιαδήποτε στοιχεία, γρηγορότερα και καλύτερα. Ο 20^{ος} αιώνας ακριβώς λόγω των πολλαπλών ερεθισμάτων έδωσε έμφαση στο συνθέτη σαν άτομο και στη μουσική του σαν προσωπικό στυλ.

Ο 20^{ος} αιώνας χαρακτηρίστηκε κυρίως από την εξεζητημένη πρόκληση, το πάθος για οποιαδήποτε αλλαγή αλλά και την επικράτηση του δόγματος ότι οτιδήποτε καινούριο είναι και σημαντικό. Αυτή όμως η λογική ήταν φυσικό να οδηγήσει πολλές φορές και σε αστάθεια αλλά και σε σύγχυση των μουσικών πραγμάτων. Στις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα η μουσική εξέφραζε τις ανησυχίες, τους προβληματισμούς και την επαναστατικότητα της κάθε γενιάς. Από πολλούς η δεκαετία του '60 θεωρείται μια περίοδος απελευθερωτικής ζωντανίας, αμφισβήτησης και αντικομοφορισμού με πρωταγωνιστή τη νεολαία. Αυτή η εικόνα αποτυπώνεται και στη μουσική και συμβάλει στην αλλαγή σε πολλά επίπεδα.

Δυστυχώς η πλειονότητα του κόσμου αντιμετωπίζει σήμερα την τέχνη της μουσικής απλά ως μέσον διασκέδασης. Η λέξη «διασκέδαση» προέρχεται ετυμολογικά από το αρχαίο ρήμα «διασκεδάννυμι» που σημαίνει διασκορπίζω/αποκλίνω. Διασκεδάζω σημαίνει ακούω μουσική προκειμένου να ξεχάσω και να ξεφύγω κάπου αλλού. Το πραγματικό νόημα και ο στόχος της μουσικής όμως πρέπει να είναι η λέξη ψυχαγωγία (δηλαδή αγωγή ψυχής), που σημαίνει βέβαια κάτι πολύ πλατύτερο όσον αφορά τον εκπαιδευτικό ρόλο της μουσικής ατομικά αλλά και κοινωνικά. Ακόμα η μουσική και από ιατρικής άποψη, αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη και την εκπαίδευση του ανθρώπινου εγκεφάλου, όπως η φυσική άσκηση για το σώμα μας.

Ο συνδυασμός μάλιστα της φυσικής άσκησης με τη μουσική αποτελεί την ιδανικότερη μέθοδο για τη διατήρηση της υγείας. Τα σοφά λόγια του Μάνου Χατζιδάκι (απόσπασμα από συνέντευξή του), συνοψίζουν πολλά ουσιώδη ζητήματα για το ρόλο και το νόημα της μουσικής: «...Η μουσική δεν είναι μαστίχα για το στόμα εφήβων που επιδεικνύουν τα αθλητικά τους κορμιά σε σκοτεινά νυχτερινά στέκια, ούτε η μουσική είναι κάτι για τους επαγγελματίες της νύχτας που θέλουν κάτι για παρέα, για να αποφύγουν τον ύπνο που τους κυριεύει. Η μουσική είναι τελετή αποκάλυψης που απαιτεί αθωότητα και μνήμη. Η μουσική είναι ασκήσεις με στόχο την αποκάλυψη...».

Η εξέλιξη της μουσικής, σύντομη ιστορική αναφορά.

Ως μουσική ορίζεται η τέχνη που βασίζεται στην οργάνωση ήχων με σκοπό τη σύνθεση, εκτέλεση και ακρόαση/λήψη ενός μουσικού έργου. Με τον όρο εννοείται επίσης και το σύνολο ήχων από το οποίο απαρτίζεται ένα μουσικό κομμάτι. Η μουσική χρονολογεί και εξελίσσει την ιστορία της ως παράλληλη μ' εκείνη της γλώσσας θα μπορούσαμε να πούμε και πιο παλιά διότι πριν αρχίσει να μιλάει ο άνθρωπος επικοινωνούσε με διάφορους ήχους τους οποίους θα μπορούσαμε να τους θεωρήσουμε μουσική. Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι εξελίχθηκε παράλληλα με την ανθρώπινη εξέλιξη. Ο λόγος ως ηχητικό μέσο δεν μπορούσε να αποδώσει ολόκληρο το φάσμα των αποχρώσεων των κειμένων, των προσωπικών ανθρώπινων σκέψεων και των συναισθημάτων. Έτσι ο άνθρωπος ανέπτυξε ένα νέο ηχητικό μέσο έκφρασης: τον *Μουσικό Λόγο*. Καθώς η Γλώσσα χρησιμοποιείται στην έκφραση παραστάσεων και εννοιών, στην ονομασία των πραγμάτων, η Μουσική, αποδεικνύεται απαραίτητη ανάγκη της ζωής στη διερμηνεία της ανθρώπινης ύπαρξης στο σύνολο των εκφάνσεών της.

Προϊστορική εποχή

Όπως είναι κατανοητό δεν έχουμε δείγματα και ηχογραφήσεις για την περίοδο αυτή για αυτό το λόγο κάνουμε διάφορες εικασίες. Οι εικασίες αυτές για τη μουσική αυτής της εποχής βασίζονται σε ευρήματα που προέρχονται από διάφορους παλαιολιθικούς αρχαιολογικούς χώρους, όπως οστά με επιμήκεις τρύπες που έχουν θεωρηθεί ως αυλοί. Ιαπωνία, Ινδία, Κίνα θεωρείτε ότι έχουν από τις παλαιότερες μουσικές παραδόσεις του κόσμου.

Αναφορές στην ινδική κλασική μουσική (μάργκα) μπορούν να βρεθούν σε αρχαίες ιερές γραφές της Ινδουιστικής παράδοσης, ενώ οι αρχαιότερες συλλογές προϊστορικών μουσικών οργάνων έχουν βρεθεί στην και χρονολογούνται μεταξύ των 7000 και 6600 π.Χ)

Μουσική στην Αρχαία Ελλάδα.

Στην αρχαία Ελλάδα η μουσική ήταν γνωστή και ως Απολλώνια Τέχνη. Καθ' αυτή την έννοια, η μουσική διέφερε σημασιολογικά της σημερινής χρήσης του όρου, και περιελάμβανε το σύνολο των τεχνών που βρίσκονταν υπό την προστασία των Μουσών. Στην Αρχαία Ελλάδα, ο όρος εννοούσε την *Ποίηση, το Μέλος και τον Χορό* ως μια αδιάσπαστη ενότητα τεχνών.

Ο διαχωρισμός των τεχνών αυτών από αδιάσπαστη ενότητα, υιοθετήθηκε και αναπτύχθηκε από τον δυτικοευρωπαϊκό

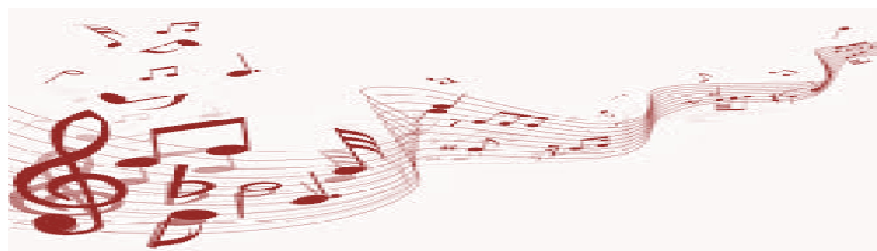
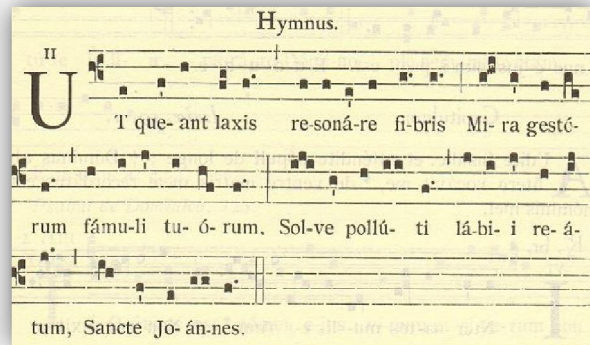
πολιτισμό. Έτσι σήμερα μπορούμε να πούμε ότι η μουσική ως τέχνη, έρχεται να καλύψει την ανάγκη του ανθρώπου να εκφράσει με τους ήχους, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις ψυχικές του καταστάσεις. Με τη σημερινή σημασία του όρου, η ενότητα μουσικής και λόγου άρχισε να κλονίζεται κατά το δεύτερο μισό του 5^{ου} αιώνα π.Χ. και σε αυτό συνέτειναν διάφοροι παράγοντες όπως η εισαγωγή καινοτομιών στη σύνθεση του μέλους, η εκτεταμένη ανάπτυξη της δεξιοτεχνικής οργανικής εκτέλεσης, οι μεταβολές στον τρόπο εκφοράς της γλώσσας και η μετέπειτα απώλεια της προσωδίας της. Η μουσική της Αρχαίας Ελλάδας ήταν ένα μείζον κομμάτι του αρχαιοελληνικού θεάτρου - μεικτές χορωδίες τραγουδούσαν για διασκεδαστικά, εορταστικά και πνευματικά δρώμενα. Χρησιμοποιούνταν μουσικά όργανα όπως, μεταξύ άλλων, ο αυλός, η λύρα, και ιδιαίτερα η κιθάρα. Η μουσική ήταν σημαντικό μέρος της αρχαιοελληνικής παιδείας, όπου τα αγόρια ξεκινούσαν μουσικές σπουδές από έξι χρονών. Η αρχαιοελληνική μουσική θεωρία περιελάμβανε τους τρόπους, οι οποίοι αποτέλεσαν βάση για τη δυτική θρησκευτική και κλασική μουσική, κι επίσης χρησιμοποιούνται εκτενώς στη τζαζ. Αργότερα, η αρχαιοελληνική μουσική δέχτηκε επιρροές από τη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή αυτοκρατορία, καθώς και από τη μουσική της ανατολικής Ευρώπης.

Μεσαίωνας – Αναγέννηση.

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα (500 – 1400), το μοναδικό ευρωπαϊκό ρεπερτόριο που διασώζεται και χρονολογείται πριν τις αρχές του 8^{ου} αιώνα είναι το μονοφωνικό λειτουργικό τραγούδι της Ρωμαϊκής Καθολικής Εκκλησίας, της οποίας η κύρια παράδοση ονομάζεται Γρηγοριανό Μέλος. Παράλληλα με τις εκκλησιαστικές και ιερές παραδόσεις, υπήρχε μια ζωντανή παράδοση λαϊκών τραγουδιών με μη-θρησκευτικού χαρακτήρα.

Κατά την Αναγεννησιακή περίοδο (1400 - 1600), ένα μεγάλο μέρος της διασωθείσας μουσικής της Ευρώπης του 14^{ου} αιώνα είναι λαϊκά τραγούδια. Από τα μέσα του 15^{ου} αιώνα, η πολυφωνία χρησιμοποιούταν από συνθέτες και τραγουδιστές σε θρησκευτικές συνθέσεις.

Τον ενδέκατο αιώνα, ο Βενεδικτίνος μοναχός Γκούιντο ντ' Αρέτσο, (Guido d'Arezzo, 995-1050) καθιέρωσε ένα σύστημα καταγραφής της μουσικής, βασιζόμενο σε οριζόντιες γραμμές και τετράγωνα σύμβολα τα οποία σημείωναν τη σχέση της εκάστοτε νότας με μια κεντρική. Το σύστημα αυτό θεωρείται ως ο πρόδρομος του πενταγράμμου που επικρατεί στη Δυτική μουσική σημειογραφία μέχρι σήμερα.

Με τον όρο σύγχρονη κλασική μουσική ονομάζουμε ευρύτερα τη μουσική εξέλιξη της ύστερης Ρομαντικής εποχής του 20^{ου} αιώνα που συνοδεύτηκε από έντονες αναζητήσεις και αμφισβητήσεις των συμβατικών ακουσμάτων των προηγούμενων αιώνων. Δεν είναι δυνατόν να ορισθεί ακριβώς η ημερομηνία μετάβασης από τη ρομαντική εποχή στη σύγχρονη. Σιγά σιγά γίνονται όμως ξεκάθαρες οι τάσεις που θα επικρατήσουν όπως: η εισαγωγή εξωτικών κλιμάκων, πέρα των Ευρωπαϊκών, η συχνή χρήση των διαφωνιών, τα μεγάλα μελωδικά διαστήματα, η ποικιλία στην χρήση των μουσικών οργάνων, οι εντονότερες μεταβολές τις δυναμικής, η προσπάθεια κατάργησης κάθε έννοιας της τονικότητας. Αυτά είναι κάποια από τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την νέα αυτή πορεία της μουσικής. Παράλληλα, αναπτύσσονται αρκετά, λόγω και τις τεχνολογικής εξέλιξης, τα ηλεκτρονικά όργανα και μηχανήματα (H/Y) τα οποία ανοίγουν νέους ορίζοντες στην τέχνη. Μερικά από τα είδη μουσικής που αναπτύχθηκαν είναι η Συγκεκριμένη Μουσική, η Ηλεκτρονική Μουσική, η Μουσική του Τυχαίου κ.ά. που βοήθησαν ως ένα βαθμό στην εμφάνιση των ειδών της μουσικής που παρουσιάζουμε παρακάτω.

Είδη μουσικής στον 20^ο αιώνα.

Πώς μπορούμε να βάλουμε ταμπέλες στο πανανθρώπινο φαινόμενο της μουσικής;

Οι άνθρωποι προσπαθούν να κατηγοριοποιήσουν την τέχνη με συμβατικούς τρόπους, μόνο και μόνο για να μπορέσουν να μελετήσουν και να κατανοήσουν μερικώς την απεραντοσύνη της. Στη σύγχρονη εποχή η μουσική εξέλιξη είναι έτσι δομημένη ώστε κατά κανόνα να

μην εξελίσσονται τα διάφορα είδη κι έτσι να διατηρούνται για αιώνες, όπως γίνονταν σε άλλες εποχές, αλλά κάθε είδος να διαγράφει την τροχιά του μέσα σε μια ή δυο δεκαετίες και στη συνέχεια να χάνεται ή να μεταλλάσσεται σε ένα άλλο είδος με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η προσπάθεια μας είναι η καταγραφή και η γνωριμία με όσο περισσότερα μουσικά είδη της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης μουσικής, κυρίως στο Δυτικό πολιτισμό. Ο 20^{ος} αιώνας είναι ο αιώνας της Νέας Μουσικής ο οποίος δεν προσφέρεται ιδιαίτερα για κατηγοριοποιήσεις λόγω των πολλαπλών κατευθύνσεων. Γενικά μπορούμε να διακρίνουμε δύο φάσεις στη μουσική δημιουργία του 20^{ου} αιώνα: τη μουσική των αρχών του αιώνα και τη μουσική μετά το 1950. Στην πρώτη φάση, στην αλλαγή του αιώνα, ανήκουν τα εξής μουσικά αισθητικά ρεύματα: Ιμπρεσιονισμός: κατεξοχήν γαλλικό κίνημα που χαρακτηρίζεται από δύναμη και λεπτότητα των συναισθημάτων και το οποίο άνοιξε νέους ηχητικούς ορίζοντες.

Εξπρεσιονισμός: κατεξοχήν γερμανικό κίνημα που αναφέρεται στην έκφραση του εσωτερικού κόσμου και ξεπερνά τους φραγμούς της καθιερωμένης αισθητικής. Φουτουρισμός: κίνημα που ενθάρρυνε την ενσωμάτωση τεχνολογικών και βιομηχανικών θορύβων στη μουσική. Νεοκλασικισμός: κίνημα που διερεύνησε την επιστροφή στα κλασικά πρότυπα ως αντίδραση στον όψιμο Ρομαντισμό. Στη δεύτερη φάση, στη μουσική μετά το 1950, ανήκουν τα εξής ρεύματα: Σειραϊκή μουσική: βασικό δομικό στοιχείο είναι η κατασκευή "θέματος" με όλες (12) τις χρωματικές νότες σε διατάξεις (σειρές), όπου κάθε φθόγγος μπορεί να εμφανίζεται μόνο μια φορά. Μια σειρά μπορεί να υπόκειται σε μεταλλάξεις / παραλλαγές, όπως αναστροφή, αντιστροφή, κ.ά. Αργότερα, στον ολοκληρωτικό σειραϊσμό, παραμετροποιούνται και άλλες ιδιότητες του ήχου, όπως η ένταση, η διάρκεια και το ηχόχρωμα. Ηλεκτρονική μουσική: χρήση νέων τεχνολογιών που καθιστούν δυνατή τη παραγωγή νέων ήχων, παραγόμενων από ηλεκτρικές γεννήτριες. Αλεατορική μουσική: προγραμματισμένη χρήση του τυχαίου το οποίο επαναφέρει το στοιχείο της φαντασίας μέσα στο ορθολογικό περιβάλλον. Αυτό μπορεί να εκφράζεται είτε ως ελευθερία στην επιλογή των φθόγγων, των διαρκειών, ή της σειράς στην εκτέλεση των μερών ενός έργου. Μετασειραϊκή μουσική: εκλεπτύνει ακόμα περισσότερο τις δομές και τις παραμέτρους φτάνοντάς τις στα άκρα. Επέδρασε αναζογωνητικά στο πειραματικό μουσικό θέατρο. Νέα απλότητα: επαναφέρει την υποκειμενική, άμεση έκφραση του συναισθήματος, ενώ η αμερικανικής προέλευσης μουσική *minimal* υπηρετεί μια απλότητα που στοχεύει στο διαλογισμό. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον της αναζήτησης, του πειραματισμού των κοινωνικών διεκδικήσεων, των πολιτικών αλλαγών σε Ευρώπη και Αμερική γεννιούνται μουσικά είδη όπως η Τζαζ, η Ροκ και άλλα που σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της δισκογραφίας του ραδιοφώνου γίνονται παγκόσμια γνωστά και αγαπητά.

Σπιρίτσουαλ (Spiritual), θρησκευτικό, λαϊκό τραγούδι, συνδεδεμένο κυρίως με τους Αφροαμερικανούς προτεστάντες των νοτίων Η.Π.Α. Χαρακτηρίζεται από συγκοπτόμενους ρυθμούς, πολυρρυθμική δομή και μελωδίες σε πεντατονική κλίμακα. Είναι έντονα συναισθηματικό και μελαγχολικό τραγούδι. Οι στίχοι του βασίζονται σε βιβλικά κείμενα. Στα σπιρίτσουαλ (*spirituals*), το λαϊκό αυτό είδος του "μαύρου", Αφροαμερικάνικου τραγουδιού υπάρχει έντονο το θρησκευτικό στοιχείο.

Τα σπιρίτσουαλ συνδέονται παραδοσιακά τόσο με τα μπλουζ όσο και με την τζαζ μουσική και αποτελούν κυρίως έκφραση της θρησκευτικής πίστης.

Γκοσπελ (gospel).

Ο όρος *gospel* είναι καθαρά αυτοπροσδιοριστικό, σημαίνει *Ευαγγέλιο*» (*good news*) δηλώνει ευθέως, τόσο ότι είναι θρησκευτική μουσική, όσο και ότι επικεντρώνεται σε ένα συγκεκριμένο μήνυμα-φράση που πρέπει να μεταδοθεί.

Αυτή η μουσική των μαύρων της Αμερικής, οποία προήλθε από την παράδοση της εκκλησιαστικής λειτουργίας προτεσταντικών εκκλησιών και αναπτύχθηκε γύρω στα 1870, με σαφείς μουσικές επιρροές από τα σπιρίτσουαλς και τα μπλούζ. Χαρακτηριστικό της μουσικής γκόσπελ είναι οι εκφραστικοί αυτοσχεδιασμοί σε στίλ ρετσιτατίβο (είδος μουσικής απαγγελίας), αυτοσχεδιαστικά κρεσέντα που δεν έχουν ειδικούς μουσικούς περιορισμούς, μελισματικό τραγούδι και η πληθωρική εκφραστικότητα. Τραγουδισμένα a capella (χωρίς μουσική συνοδεία) ή και με τη βοήθεια μουσικών οργάνων, από χορωδίες μέσα στις εκκλησίες. Συνήθως ο ιερέας απάγγελε τραγουδιστά τον κάθε στίχο του ψαλμού και το πλήθος τραγουδούσε επαναλαμβάνοντας τον στίχο. Κατά πάσα πιθανότητα την έναρξη των στίχων αναλάμβαναν οι άνδρες και ακολουθούσαν οι γυναίκες. Ανάμεσα στους στίχους ακούγονταν γνωστά και απλά ρεφρέν, όπως το Glory Hallelujah, τα οποία επαναλάμβανε το πλήθος ανά διαστήματα. Αργότερα προστέθηκε το ρυθμικό χτύπημα των χεριών και η μικρή κίνηση του σώματος που είχαν τις ρίζες τους στο ρυθμικό χτύπημα των χεριών και των ποδιών, που παραπέμπει στον χορό ring-shout, τον οποίον χόρευαν οι αλυσοδεμένοι μαύροι σκλάβοι.

Γνωστά κομμάτια των Pink Floyd, Roger Waters, Eric Clapton, Madonna και άλλων, έχουν αποκτήσει κύρος και αποτελεσματικότητα με την προσθήκη γυναικείων φωνητικών γκόσπελ. Σήμερα, και στην Αμερική βασικά, η gospel, ευρέως διαδεδομένη, είναι ισόβαθμη σε πωλήσεις άλμπουμ, με το blues, τη soul, τη jazz και το R&B. Μουσικοί και ερμηνευτές της εμφανίζονται συχνά και σε άλλες ηπείρους. Πρόσφατα στην Αθήνα η Κουίν Έστερ Μάρου, μια σημαντική μουσικός και ερμηνεύτρια, σε συνέντευξή της έκανε την εξής περιγραφή για τα γκόσπελ:

«...Η μουσική είναι κάτι το άυλο, παίζεται και αμέσως μετά χάνεται για πάντα. Σε αυτό το απειροελάχιστο χρονικό διάστημα όμως που «ζει» κάθε νότα μπορεί πραγματικά να σημαδέψει οριστικά τη ζωή σου. Από την άλλη είναι γνωστό ότι οι αφρικανικοί ρυθμοί είναι βαθιά ποτισμένοι με την έννοια του θείου, το απόλυτο άυλο δηλαδή. Έτσι στη συνείδηση της μαύρης φυλής δίπλα στις θεότητες των προγόνων ήρθε να συνταξιδέψει η χριστιανική πίστη, δημιουργώντας τελικά

ένα υβρίδιο θρησκείας και λατρείας με απολύτως αναγνωρίσιμα και χαρακτηριστικά στοιχεία. Ελάχιστα πράγματα είχαν αφεθεί στον σκλάβο από όλα όσα του θύμιζαν τον πολιτισμό και την πατρίδα του· ένα από αυτά ήταν το τραγούδι. Πολύ λογικά σε αυτή τη νέα του θρησκευτική κατεύθυνση η φωνή απέκτησε μια θέση κυρίαρχη. Κάπως έτσι λοιπόν μέσα από το πέρασμα των χρόνων και από ένα σωρό πολιτισμικές ζυμώσεις γεννήθηκαν τα γκόσπελ.....

«...Αν και με ενοχλεί που τα γκόσπελ έχουν γίνει περισσότερο κοσμικά, καταλαβαίνω ότι αυτό είναι φυσικό. Καρδιά των γκόσπελ εξακολουθεί να είναι -και έτσι πρέπει- η ταυτόχρονη βαθιά πίστη στο Θεό, του ερμηνευτή. Τα παλαιότερα γκόσπελ περιείχαν θλίψη γιατί αφορούσαν τα χρόνια της δουλείας. Πέθαινες, για να πας κοντά στο Θεό να ησυχάσεις. Σήμερα αποτελούν απλά το Λόγο του Θεού. Είναι αυτός ο συνδυασμός καλών νέων και χαράς, αλλά και οι συμβολισμοί από τη Βίβλο που χαρίζουν την άλλη διάσταση...»

Μπλουζ.

Για πολλά χρόνια το μπλουζ καταγραφόταν μόνο από μνήμης, ζωντανό και σε προσωπικό επίπεδο. Γεννήθηκε στο δέλτα του βόρειου Μισσισιππή μετά από τον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο από τις αφροαμερικανικές κοινότητες.

Επηρεασμένο από τις αφρικανικές ρίζες

του, μπαλάντες και ρυθμικούς χορούς, (τα τζαμπ απ), εξελίχθηκε σταδιακά σε μουσική για έναν τραγουδιστή, που δημιουργούσε διάλογο ανάμεσα στη φωνή και την κιθάρα του, τραγουδώντας έναν στίχο και απαντώντας οργανικά. Η λέξη μπλουζ προέρχεται από φράση της λαϊκής διαλέκτου (αργό) των νέγων « blue devils - νιώθω θλίψη- και ουσιαστικά είναι το λαϊκό, αυτοσχεδιαζόμενο, χορευτικό τραγούδι των μαύρων. Το μπλουζ επηρέασε σε σημαντικό βαθμό την ύστερη αμερικανική και δυτικοευρωπαϊκή μουσική.

Τα πρώτα μπλουζ ακολουθούσαν, σε ότι αφορά στο ρυθμικό τους πρότυπο, τον συχνά ακανόνιστο ρυθμό της φωνής, όπως φαίνεται σε ηχογραφήσεις της δεκαετίας του '20, ακόμη και της δεκαετίας του '30, από τους θρυλικούς Τσάρλι Πάτον, Μπλάιντ Λέμον Τζέφερσον, Ρόμπερτ Τζόνσον, Λάιτνινγκ Χόπκινς κ.ά. Με τον όρο μπλουζ επίσης αναφέρεται το φωνητικό και οργανικό μουσικό ιδίωμα που εκφράζεται με «Μπλου» νότες (blue notes) δηλαδή υφέσεις στην 3^η και 7^η νότα της κλίμακας και επαναλαμβανόμενο μοτίβο συνήθως δωδεκάμετρης μορφής. Η πρωτόγονη πεντατονική κλίμακα με το πέρασμα του χρόνου και την προσθήκη των λεγόμενων Blue Notes (πρόσθετες αλλοιωμένες νότες σε συγκεκριμένα σημεία της πεντατονικής κλίμακας), οδήγησαν στη λεγόμενη Μπλου κλίμακα (Blues Scale), που αποτέλεσε βάση για τη μελωδία των τραγουδιών Μπλουζ (Blues), αλλά και για την τζαζ μέχρι σήμερα. Ο μουσικός επινοεί τις μελωδίες την ώρα που παίζει. Γι' αυτό η δομή των μπλουζ έχει συχνά τη μορφή μιας επαναλαμβανόμενης φράσης που συνοδεύεται από ένα τελικό στίχο. Η πιο κοινή μορφή των μπλουζ είναι τα λεγόμενα δωδεκάμετρα μπλουζ.

JAZZ

“Η Τζαζ είναι Ελευθερία”

Jazz is freedom “Thelonious Monk 1917–1982

Η μουσική τζαζ αποτελεί μια από τις πιο σοβαρές και πολύπλοκες μορφές έκφρασης των ανθρώπινων συναισθημάτων και καλύπτει μια μεγάλη περίοδο και έχει επηρεάσει και εξακολουθεί να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ιστορία της μουσικής. Η τζαζ είναι ένα μουσικό είδος που αποτέλεσε εξέλιξη της λαϊκής αμερικανικής μουσικής κατά τον 19^ο αιώνα, με αφρικανικές καταβολές. Η λαϊκή αυτή μουσική γεννήθηκε στο Αμερικάνικο Νότο από τους αφρικανούς δούλους που είχαν μεταφερθεί και δούλευαν εκεί. Περιλαμβάνει αρκετά μουσικά είδη που στηρίχτηκαν σε ένα κοινό σκεπτικό κατασκευής, τον μερικό ή και ολικό αυτοσχεδιασμό. Γνώρισε σημαντική ανάπτυξη και διεθνή αναγνωρισιμότητα. Η τζαζ εμφανίστηκε ως αναγνωρίσιμο και ξεχωριστό μουσικό είδος περίπου το 1900. Πριν από το 1900 μπορούμε να πούμε ότι είναι η προϊστορία της τζαζ. Είναι δηλαδή το χρονικό διάστημα κατά το οποίο συγχωνεύτηκαν όλα τα μουσικά αλλά και κοινωνικά συστατικά της. Για την περίοδο αυτή δεν υπάρχουν πολύ σημαντικές μαρτυρίες. Θεωρείται δεδομένο πως οι καταβολές της τζαζ μουσικής είναι αφρικανικές. Οι έγχρωμοι σκλάβοι, οι οποίοι, προερχόμενοι κατά κύριο λόγο από τη Δυτική Αφρική, μεταφέρθηκαν στο Νότο των Ηνωμένων Πολιτειών, μετέφεραν μέρος των παραδόσεων τους, μεταξύ των οποίων κυρίως λατρευτικά έθιμα αλλά και μουσικά αφρικανικά χαρακτηριστικά, όπως η ρυθμική πολυπλοκότητα. Μεταφέρθηκαν ακόμα ορισμένα είδη τραγουδιού και μουσικές φόρμες όπως η πολυφωνία και ο αυτοσχεδιασμός. Στην Αμερική εκείνης της εποχής, καθαρές μορφές αφρικάνικης μουσικής συναντάμε ως επί το πλείστον στην τελετουργική ή θρησκευτική μουσική και στα λαϊκά τραγούδια.

Πολλές φορές συναντάμε στο πεδίο της "τέχνης" και την έκφραση της διαμαρτυρίας. Η τέχνη δηλαδή γίνεται φορέας κάποιου κοινωνικού ρεύματος, το οποίο αντιδρά ή διαμαρτύρεται και μέσα από την τέχνη αποτυπώνεται η εκάστοτε διαμαρτυρία. Η μουσική φυσικά δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί από αυτό και ακόμη περισσότερο η μουσική που προέρχεται από τα λαϊκά και καταπιεσμένα κοινωνικά στρώματα. Με αυτή την οπτική η μουσική της Jazz που είναι τέχνη και μάλιστα τέχνη που απορρέει από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα υπήρξε και ως τέχνη - διαμαρτυρία.

Από αρκετά νωρίς ωστόσο, η μαύρη μουσική έρχεται σε μίξη με "λευκά" στοιχεία και η γέννηση της τζαζ αποτέλεσε τελικά προϊόν αυτής της πρόσμιξης. Στην πραγματικότητα, η τζαζ γεννήθηκε στο σταυροδρόμι της ισπανικής, της γαλλικής και της αγγλοσαξονικής πολιτισμικής παράδοσης. Όλα αυτά τα μουσικά ιδιώματα αναμείχθηκαν και η μαύρη λαϊκή μουσική εξελίχθηκε μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, με την ανάπτυξη παράλληλα του μπλουζ τραγουδιού αλλά και την εξέλιξη των περισσότερων θρησκευτικών σπιρίτσουαλς (spirituals). Γενέτειρα της τζαζ μουσικής θεωρείται συνήθως η Νέα Ορλεάνη. Αν και οι διάφορες προσμίξεις των ευρωπαϊκών και αφρικανικών στοιχείων γέννησαν διαφορετικές μουσικές φόρμες σε πολλά σημεία της αμερικανικής ηπείρου, η Νέα Ορλεάνη διεκδικεί περισσότερο από κάθε άλλη πόλη τον τίτλο αυτό, κυρίως διότι εκεί η τζαζ ορχήστρα αποτέλεσε μαζικό φαινόμενο, γεγονός που αποτυπώνεται και στην ύπαρξη τουλάχιστον τριάντα ορχηστρών στις αρχές του 1900.

Επιπλέον αποτέλεσε τον τόπο γέννησης και δράσης πολλών τζαζ μουσικών, ήδη από το 1870. Αξίζει να σημειωθεί πως η ανάπτυξη της τζαζ μουσικής στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα δεν υπήρξε τυχαία ή ανεξάρτητη, καθώς σε αυτή τη χρονική περίοδο σημειώθηκαν πολλές «επαναστάσεις» στις λαϊκές τέχνες. Ενδεικτικά αναφέρουμε το αγγλικό "μιούζικ χολ" που φθάνει στο απόγειο του το 1880, το γαλλικό "καμπαρέ" καθώς και το ανδαλουσιανό "φλαμένκο" που έκανε την εμφάνισή του περίπου το 1870 στην Ισπανία.

Η διάδοση της τζαζ μουσικής στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στη μετανάστευση ή τις περιοδείες πολλών έγχρωμων και μη μουσικών. Οι μουσικοί της Νέας Ορλεάνης είχαν αρχίσει να περιοδεύουν σε ολόκληρη την Αμερική από πολύ νωρίς και σε κάθε τόπο αποτελούσαν ερέθισμα για τους ντόπιους μουσικούς, γεγονός που βοήθησε σημαντικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη της τζαζ. Η ανακάλυψη του γραμμοφώνου συντέλεσε επίσης αποφασιστικά στην εξάπλωση του νέου μουσικού είδους. Η ορχήστρα της Νέας Ορλεάνης Original Dixieland Jass Band, η πρώτη που ηχογράφησε τζαζ δίσκο το 1917.

Η εμφάνιση του ραδιοφώνου στις αρχές της δεκαετίας του 1920 είχε επίσης συμβολή στη διάδοση της τζαζ. Στη δεκαετία του 1920 η τζαζ είχε πλέον διαμορφωθεί σε πανεθνικό αμερικανικό μουσικό ιδίωμα, ενώ στα τέλη της κάνουν την εμφάνισή τους και ευρωπαϊκά μουσικά συγκροτήματα.

Η ετυμολογία της λέξης τζαζ παραμένει ανεξιχνίαστη παρόλο που κατά καιρούς επικράτησαν διάφορες γνώμες. Σύμφωνα με μια εκδοχή, η τζαζ πήρε το όνομά της από τον χορευτή Τζάζμπο Μπράουν ενώ μια άλλη υποστηρίζει πως η ονομασία τζαζ προέρχεται από τη συντόμευση του ονόματος κάποιου μουσικού Τσάρλς (Charles, chas, jass, jazz) ή Τζάσπερ. Ακόμα μια άποψη λέει ότι η λέξη τζαζ σχηματίστηκε από το γαλλικό ρήμα jaser (οι λευκοί της Νέας Ορλεάνης μιλούσαν τότε γαλλικά) που σημαίνει φλυαρώ, επειδή η φλυαρία... υπονοεί τον αυτοσχεδιασμό.

Ο αυτοσχεδιασμός με έναν απλό τρόπο, ορίζεται ως η μη προσχεδιασμένη δημιουργία, η απρόβλεπτη στιγμιαία δημιουργία που επιτρέπει στους μουσικούς να διατηρούν την αυθεντικότητα της μουσικής τους και ταυτόχρονα να μπορούν να προσφέρουν αλλαγές, φρέσκες ιδέες και ανάπτυξη της μουσικής. Η ανάγκη του ανθρώπου για αυτοσχεδιασμό, είναι σίγουρα συνυφασμένη με την ανάγκη για έκφραση και την έμφυτη δημιουργικότητά του. Σε όλες τις εποχές συναντάμε τον αυτοσχεδιασμό σε ποικίλες εκδηλώσεις, από την κατασκευή ενός τραγουδιού μέχρι και την δημιουργία μιας τεχνικής κατασκευής. Ο αυτοσχεδιαστής - συνειδητά ή όχι- ανατρέχει σε προηγούμενες καταστάσεις, αναζητώντας σημείο αναφοράς, δημιουργώντας έτσι δεσμούς με κάτι που έχει προϋπάρξει. Όμως, το τυχαίο γίνεται αναγκαίο. Μουσικοί και ακροατές γίνονται ατήκοοι μάρτυρες μιας διαδικασίας απρόβλεπτης δημιουργίας. Αυτή είναι ίσως και η σημαντικότερη διαφορά ανάμεσα στη σύνθεση και τον αυτοσχεδιασμό: αντιμετωπίζουν τον χρόνο με διαφορετικό τρόπο. Στη σύνθεση, βρισκόμαστε κατά κάποιο τρόπο εκτός χρόνου. Μπορούμε με μιας να φέρουμε στο νου μας όλο το έργο. Ο χρόνος μηδενίζεται. Στον αυτοσχεδιασμό, ο μουσικός συναντά τον πραγματικό χρόνο. Αν και πολλοί πιστεύουν πως ο μουσικός αυτοσχεδιασμός είναι ιδίωμα της παραδοσιακής μουσικής διαφόρων χωρών και από τις σημερινές μουσικές κυρίως της τζαζ, στην πραγματικότητα και στην εποχή ακόμα της φορμαρισμένης "κλασικής" μουσικής, η ανάγκη για αυτοσχεδιασμό υπήρξε και εκδηλωνόταν. Η "Κατέντσα" ενός Κοντσέρτου για παράδειγμα, το σημείο δηλ. όπου ο μουσικός σε μια παύση της ορχήστρας, αναλάμβανε να παίζει ένα δύσκολο και εντυπωσιακό μέρος επιδεικνύοντας ταυτόχρονα τις δεξιότεχνικές ικανότητές του, ήταν εξ ολοκλήρου αυτοσχεδιασμένη.

Σήμερα βέβαια κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει, αφού οι κατέντσες είναι από πριν γραμμένες και απομνημονευμένες. Επίσης η "Φαντασία", η μουσική αυτή μορφή που ξεκινά από τον 16ο αιώνα, έχει χαρακτήρα αυτοσχεδιαστικό ενώ σπουδαίοι συνθέτες και εκτελεστές όπως οι Μπαχ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Λιστ και άλλοι, ήταν και μεγάλοι δεξιότεχνες του αυτοσχεδιασμού. Βεβαίως, για να μπορέσει σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ο αυτοσχεδιασμός να αναχθεί σε τέχνη είναι απαραίτητο να υπάρξει ένα σύστημα άσκησης των αυτοσχεδιαστικών ικανοτήτων.

Η προσέγγιση του τζαζ αυτοσχεδιασμού. Καταρχάς κάθε επιπέδου μουσικός είναι ικανός για αυτοσχεδιασμό με αποτελέσματα βέβαια ανάλογα του επιπέδου σπουδών και εξάσκησης του. Αυτή η βεβαιότητα είναι και το πρώτο βήμα προσέγγισης στον τζαζ αυτοσχεδιασμό, καθώς συχνά, η ομορφιά και δεξιοτεχνία των εκτελέσεων από τους μεγάλους δημιουργούς της τζαζ, δημιουργεί την αίσθηση ότι πρόκειται για κάτι απρόσιτο σε κάποιον που δεν έχει αυτό το «χάρισμα». Στην πραγματικότητα, το μουσικό που κρύβεται πίσω από όλους τους σημαντικούς μουσικούς που έμειναν στην ιστορία, είναι εκτός από το ταλέντο, η πολύ σκληρή και επίπονη δουλειά επάνω στο μουσικό τους όργανο.

Ο μεγάλος σαξοφωνίστας της Βεμπορ, Τσάρλι Πάρκερ (Charlie Parker 1920-1954) γνωστός και ως Bird, είχε πει ότι πριν αποφασίσει να εμφανιστεί στο ευρύ κοινό, μελετούσε καθημερινά 11 έως 15 ώρες επί 4 ολόκληρα χρόνια. Εάν λοιπόν η μελέτη είναι κάτι απαραίτητο για μουσικούς αυτού του μεγέθους, πόσο μάλλον ισχύει το ίδιο για τον κάθε επίδοξο μουσικό της τζαζ. Τρία απαραίτητα στοιχεία χρειάζονται σε κάθε μουσικό που επιθυμεί να προσεγγίσει τον τζαζ αυτοσχεδιασμό. «Επιθυμία και επιμονή - Ακούσματα τζαζ - Μέθοδο μελέτης» Τα δομικά στοιχεία του τζαζ Αυτοσχεδιασμού που κάθε μουσικός πρέπει να γνωρίζει είναι: η βασική μουσική θεωρία (διαστήματα, κλίμακες, συγχορδίες). Η τεχνική του μουσικού του οργάνου, η δυνατότητα να αυτοσχεδιάσει με τα αντίστοιχα, βεβαίως, της τεχνικής του αποτελέσματα.

Αν και υπάρχει μεγάλη δυσκολία να οριστεί η Τζαζ στο σύνολό της, ένας ορισμός που διευκρινίζει εν μέρει το περιεχόμενό της είναι ότι πρόκειται για μία μουσική στην οποία ο μουσικός εκτελεί μελωδικές παραλλαγές πάνω σε μία δεδομένη αρμονική βάση και αυτό σε διάλογο με τον ρυθμικό παλμό. Βέβαια, από το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα και μετά, όταν η αβάν γκαρντ της τζαζ απέρριψε το προκαθορισμένο αρμονικό πρότυπο, ο ορισμός αυτός δεν θεωρείται επαρκής για όλα τα είδη της Τζαζ. Ένας σημαντικός συνθέτης και πιανίστας της Τζαζ, ο Τελόνιους Μονκ (Thelonious Monk, 1917-1982) είχε πει: "Η Τζαζ είναι Ελευθερία". Και πράγματι, ο αυξημένος βαθμός αυτοσχεδιασμού που περικλείει το είδος αυτό σε κάθε συστατικό της μουσικής (Μελωδία, Αρμονία, Ρυθμός) μας επιβεβαιώνει το βασικό αυτό πλαίσιο της μουσικής Τζαζ. Εάν στα παραπάνω χαρακτηριστικά προσθέσουμε ότι, αντικειμενικός στόχος κάθε μουσικού της Τζαζ είναι να απελευθερώσει τις μουσικές ιδέες που έχει στο μυαλό του και να τις παίξει στο μουσικό του όργανο ή να τις τραγουδήσει, τότε η έκφραση αυτή του Τελόνιους Μονκ γίνεται ακόμα πιο συγκεκριμένη.

Το πώς ακριβώς και πότε δημιουργήθηκε η τζαζ όπως αναφέραμε είναι δύσκολο με ακρίβεια να οριστεί. Αυτό που πρέπει να απασχολήσει όλους μας είναι το γεγονός πως η Τζαζ είναι ακόμη ζωντανή. Η Τζαζ εξακολουθεί να υπάρχει και να εξερευνά τον εαυτό της, εξίσου μέσα κι έξω από τα πλαίσια της. Είναι αυτό που ονομάζουμε Δημιουργική Μουσική. Για όλους τους ιστορικούς της, κάθε απόπειρα λακωνικού ορισμού της στάθηκε αδύνατη. Και ίσως να είναι καλύτερα έτσι. Οι περισσότεροι από τους μουσικούς της Τζαζ διαθέτουν παραπάνω από μία γνώμες σχετικά με την μουσική που παίζουν και γράφουν. Είναι η έκφραση της ειδικής σχέσης που έχει ο μουσικός με τα πράγματα.....

Τέλος μπορούμε να συνοψίσουμε κάποια βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τζαζ ως είδος, τα οποία αν και δεν ορίζουν απόλυτα την τζαζ, βοηθούν σημαντικά στην αναγνώριση της.

Α/ Χρονολογικά και με τα όρια να είναι ρευστά και ενδεικτικά, οι περίοδοι εξέλιξης της τζαζ και είναι:

1. *Ragtime - Ράγκταιμ* (1880-αρχές 1900) (raggedtime: κουρελιασμένος χρόνος)

αποτελέσει το πρώτο στιλ τζαζ, μουσική κυρίως για σόλο πιάνο και λιγότερο για ορχήστρα. Το βασικό μουσικό χαρακτηριστικό του είναι ο συγκοπτόμενος ρυθμός, συνήθως δύο ή τεσσάρων τετάρτων. Οι συνθέσεις ράγκταιμ, τα αποκαλούμενα και ράγκς, αποτέλεσαν μέρος του ρεπερτορίου της τζαζ της Νέας Ορλεάνης αλλά και της λευκής σχολής του Ντίξιλαντ. Αναπτύχθηκε ιδιαίτερα την περίοδο 1900 - 1915. Το ράγκταιμ παίζεται και σήμερα από παραδοσιακές ορχήστρες. Γνωστότεροι συνθέτες του είδους είναι ο Jelly Roll Morton και ο Scott Joplin

2. *Ντίξιλαντ Dixieland* (1917-1920)

Το ντίξιλαντ (dixieland) είναι είδος της τζαζ μουσικής που αναπτύχθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, στην Αμερική και κυρίως στη Νέα Ορλεάνη. Έχει χαρακτηριστεί ως το πρώτο είδος της τζαζ που εμφανίστηκε και σήμερα αποτελεί τύπο της παραδοσιακής

τζαζ, όπου αυτοσχεδιάζουν μικρά συγκροτήματα και χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει την παραδοσιακή τζαζ που παίζεται όμως κυρίως από λευκούς μουσικούς. Η ετυμολογία του όρου ανάγεται στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, όταν μια γαλλική τράπεζα της Νέας Ορλεάνης εξέδωσε ένα καινούργιο χαρτονόμισμα των δέκα δολαρίων όπου αναγραφόταν ο αριθμός στα γαλλικά (dix). Πολύ γρήγορα, οι κάτοικοι των γύρω περιοχών άρχισαν να αποκαλούν την πόλη της Νέας Ορλεάνης και ολόκληρη την πολιτεία της Λουιζιάνα «γη των dix» (land = γη, τόπος) και γενικότερα, dixieland.

Έτσι, καθώς το όνομα Ντίξιλαντ (Dixieland) επικράτησε να λέγεται για τις νότιες πολιτείες, η μουσική που ξεπήδησε από τις πολιτείες αυτές πήρε το ίδιο όνομα.

Το στυλ ντίξιλαντ πρωτοεμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, όταν οι λευκοί μουσικοί άρχισαν να μιμούνται τους νέγρους συναδέλφους τους. Λίγοι όμως κατάφερναν να αφομοιώσουν τον τρόπο ερμηνείας των μαύρων. Οι περισσότεροι πήραν απλώς το μουσικό ρεπερτόριο τους και το έπαιζαν διαφορετικά, επηρεασμένοι από τη δική τους ιδιοσυγκρασία. Τελικά, η τάση τους να θέσουν σε μουσικές φόρμες τα κομμάτια που

έπαιζαν, έγινε αιτία να δημιουργηθεί ένα ορισμένο στυλ εκτέλεσης, με κύρια χαρακτηριστικά τη συγκοπή, τον περιορισμένο αυτοσχεδιασμό, την πλούσια ρυθμική κίνηση, καθώς και τη δημιουργία ενός είδους αντίστιξης. Οι μουσικοί αφού έπαιζαν πρώτα όλοι μαζί τη μελωδία και ακολουθούσαν τα σόλο, στο τέλος αυτοσχεδίαζαν όλοι μαζί πάνω στη σύνθεση, ενώ το πιάνο κρατούσε ρυθμικά τις βασικές συγχορδίες.

Οι μουσικοί του ντίξιλαντ καινοτόμησαν και στο ρυθμό των τεσσάρων τετάρτων.

Δεν τόνιζαν μόνο το πρώτο και το τρίτο μέρος, όπως συνηθιζόταν παλαιότερα, αλλά το δεύτερο και το τέταρτο, δημιουργώντας έτσι το δικό τους τρόπο ρυθμικής συγκοπής ενώ αντικαθιστούσαν συχνά τον κανονικό τονισμό του μέτρου προσθέτοντας τεχνικούς και απροσδόκητους τονισμούς. Αυτό ακριβώς αποτελεί ένα κύριο χαρακτηριστικό του στυλ αυτού.

3. *Περίοδος Νέας Ορλεάνης* (δεκαετία 1910). Στο μεγαλύτερο λιμάνι των νοτίων πολιτειών (και μεγαλύτερο κέντρο δουλεμπορίου), υφαίνεται η πρώτη ενόργανη μορφή τζαζ, πάνω στη βάση των Negro Spiritual και Blues με την επιμειξία ποικίλων ηχοχρωμάτων, νέγρικων ρυθμών, προτεσταντικών ύμνων, ιρλανδικών και γαλλικών μελωδιών, με ήχους χορωδιών και παρελάσεων. Χαρακτηριστικά της τζαζ σε αυτή την εποχή είναι: Πολυφωνία, παραλλαγμένες σε σχέση με την βασική μελωδίες με αυτοσχεδιασμό, ρυθμός συγκοπτόμενος με μετατόπιση του τονισμού από ισχυρό στο ασθενές μέρος του μέτρου. Ανάμεσα στα ονόματα της Τζαζ της Ν. Ορλεάνης : Baddy Bolden, King Olliver, Kid Ory, Sydney Bechet και Louis Armstong.

4. *Περίοδος Σικάγο* (δεκαετία 1920). Η λευκή παραλλαγή του στυλ της νέας Ορλεάνης με χαρακτηριστικά την πολυφωνία σε μικρότερο βαθμό, ρυθμό πιο χορευτικό με εναλλαγή των μέτρων από 4/4 σε 2/4, προσθήκη του σαξοφώνου στις ορχήστρες. Η Οικονομική κρίση του 1929 "σκορπίζει" τη Τζαζ και τους μουσικούς της σε κάθε πολιτεία. (Νέα Υόρκη -Χάρλεμ).

5. *Περίοδος του Σουϊνγκ* (Swing), (δεκαετία 1930 Νέα Υόρκη). Swing = αιωρούμαι-ταλαντεύομαι. Είναι το στυλ της τζαζ που γνωρίζει ίσως από τις μεγαλύτερες επιτυχίες. Μπαίνει στα μιούζικαλ του Μπροντγουέι και χρησιμοποιείται ως μουσική του

κινηματογράφου και γενικότερα ως χορευτική μουσική, μουσική της διασκέδασης. Την εποχή αυτή η ορχήστρα μεγαλώνει (big band), υπάρχουν περισσότερα όργανα όπως κλαρινέτα και σαξόφωνα, υπάρχει ο ενορχηστρωτής - διασκευαστής που καθορίζει τον ρόλο των οργάνων στο μουσικό κομμάτι, ο τύπος ερώτηση - απάντηση αντικαθίσταται από τα σόλα και τη συνοδεία με περιορισμένο τον αυτοσχεδιασμό, ο ρυθμός 4/4 με χαρακτηριστικές συγκοπές προσδίδει έντονα χορευτικό χαρακτήρα.

6. *Περίοδος Μπίμποπ (Bebop)* (δεκαετία 1940). Η μουσική είναι για μικρό σύνολο 5-6 οργάνων που λειτουργεί με βάση την ατομική εκφραστικότητα του σολίστα – αυτοσχεδιαστή. Μελωδία με σύντομες φράσεις που διακόπτονται, συγκοπτόμενος πολύ γρήγορος ρυθμός με πυκνή εναλλαγή στις συγχορδίες. Το είδος του μπίμποπ εξελίχθηκε στις αρχές του 1940 και απέκτησε ένα ευρύτερο κοινό περίπου στα 1945. Σε αντίθεση με το σουίνγκ, θεωρήθηκε αρκετά τεχνικό ή πολύπλοκο και δεν είχε ποτέ την ίδια εμπορική απήχηση. Ο ίδιος ο Γκιλέσπι υποστήριζε πως η ιδιαίτερη τεχνική που απαιτούσε το μπίμποπ ήταν στην πραγματικότητα ένας εκ των στόχων του προκειμένου να ανυψώσει το μουσικό αυτό είδος σε υψηλά επίπεδα, προσβάσιμα μόνο σε πολύ ικανούς μουσικούς. Από την άλλη πλευρά, παλαιότεροι τζαζ μουσικοί, αλλά και ο Λούις Άρμστρονγκ εξέφρασαν την αντίθεση τους στο μπίμποπ. Το Μπίμποπ θεωρείται γενικά έργο δύο σημαντικών μουσικών της τζαζ, του Τσάρλι Πάρκερ, και του Ντίζι Γκιλέσπι. Αρκετοί ακόμα μουσικοί που ανήκουν στο ρεύμα του σουίνγκ συνέβαλαν στην διαμόρφωση του μπίμποπ, όπως ο Λέστερ Γιάνγκ και ο Κόλμαν Χώκινς.

7. *Περίοδος Κολλ Τζαζ (Coll jazz)*, (δεκαετία 1950). Έρχεται ως αντίδραση σε αυτό που εκπροσωπούσε η Μπίμποπ (Bebop).

Εκφράζεται μέσα από στοιχεία της ευρωπαϊκής σοβαρής μουσικής, με τον υπερβολικό λυρισμό της μελωδίας, την ιδιότυπη αρμονική ανάπτυξη και το “cool” τέμπο της. Ήταν πιο εκλεπτυσμένη, ατμοσφαιρική, χαμηλών τόνων και συγκρατημένη και επηρεασμένη από τους σπουδαίους συνθέτες του 20^{ου} αι., όπως τον Ι. Στραβίνσκι και τον Κλ. Ντεμπισύ. Στα μέσα της δεκαετίας εμφανίζετε ακόμη ένα στιλ το Χαρντ Μποπ “Hardbop” αντίστοιχο το Βεμποπ (μεταγενέστερη επέκταση του) που χρησιμοποιεί όμως μεγάλες ορχήστρες και σολίστες. Παρόλο που το Χαρντ Μποπ βασίστηκε σε μελωδίες που δεν ήταν ακραία απαιτητικές σε τεχνική δεν έκανε καμία παραχώρηση ως προς την ένταση και τη δύναμη που το στιλ αυτό ανέδιδε. Το κατάφερε αυτό διατηρώντας τους ρυθμούς του Μπίμποπ, περιλαμβάνοντας όμως περισσότερα αυθεντικά Μπλουζ και Γκόσπελ ακούσματα.

8. *Περίοδος Φρι Τζαζ (Free Jazz)* (δεκαετία 1960). Η Free Jazz σπάει τα δεσμά και απελευθερώνει τον jazz από τον ρυθμό την δομή και την ατονικότητα. Από αυτή την εποχή εμφανίζεται ένας κατακλυσμός νέων ρευμάτων και στυλ με κύριο χαρακτηριστικό τον αυτοσχεδιασμό. Ο όρος «Φρη τζαζ» (Freejazz) δίνει την εικόνα της νέας κατεύθυνσης της μουσικής τζαζ στη δεκαετία του 1960. Πειραματική, προκλητική και ενδιαφέρουσα για αρκετούς ακροατές. Οι εκτελεστές δοκιμάζουν νέους ήχους εμπνεόμενοι από έξω-ευρωπαϊκούς πολιτισμούς. Ο ομαδικός αυτοσχεδιασμός, όπου όλοι οι εκτελεστές αυτοσχεδιάζουν ταυτόχρονα και ανεξάρτητα από την αρμονική διαδοχή της σύνθεσης, ήταν κάτι το σύνθετο, προσδίδοντας μερικές φορές την αίσθηση του «οργανωμένου χάους». Χρησιμοποιούνται ποικίλα όργανα και μετά το 1970 και ηλεκτρονικά.

Σε τεχνικό επίπεδο, η τζαζ παρουσιάζει ιδιομορφίες σε σχέση με την Ευρωπαϊκή μουσική, καθώς δεν χρησιμοποιεί μόνο τις βασικές κλίμακες της Ευρωπαϊκής μουσικής δηλ. μείζονες και ελάσσονες αλλά και πολλές άλλες κλίμακες με προέλευση από την

Αφρική και αλλού, που χρησιμοποιούνται σε μίξη με τις ευρωπαϊκές αρμονίες. Συχνά οι μουσικοί της Τζαζ, τη στιγμή του αυτοσχεδιασμού, σκέφτονται και επιλέγουν νότες με βάση τις κλίμακες που αποδίδουν καλύτερα το αρμονικό πλαίσιο μιας συγχορδίας. Έτσι, οι συγχορδίες που χρησιμοποιούνται στην τζαζ είναι συχνά έντονα διάφωνες και αποδίδουν καλύτερα το αρμονικό υπόβαθρο της συνοδείας. Η τζαζ στηρίζεται βαθύτατα σε ένα ακόμα αφρικανικό στοιχείο, το ρυθμό, ο οποίος αποτελεί θεμελιώδες συστατικό της καθώς οργανώνει τη μουσική. Οι ρυθμοί της τζαζ μουσικής είναι περισσότερο σύνθετοι και με συνεχείς παραλλαγές που εναλλάσσονται, συνήθως δύο ή τεσσάρων τετάρτων. Στη τζαζ μουσική, ο ήχος των μουσικών οργάνων αλλά και η φωνή, χρησιμοποιούνται με έναν ξεχωριστό τρόπο. Η τζαζ έχει διαμορφώσει μουσικές φόρμες και ένα ιδιαίτερο ρεπερτόριο. Οι δύο βασικές φόρμες που χρησιμοποιεί είναι το μπλουζ (ένα κύριο θέμα, κυρίως δώδεκα μέτρων) και η μπαλάντα (τυποποιημένο είδος συνήθως 32 μέτρων). Κυρίαρχο και ουσιαστικό στοιχείο της τζαζ είναι επίσης, οι ίδιοι της οι μουσικοί και οι προσωπικοί αυτοσχεδιασμοί τους πάνω στο κυρίως μουσικό θέμα.

Η τζαζ μουσική πλέον αναγνωρίστηκε ως η μουσική που αντιπροσώπευε την ελευθερία. Πολλοί νέοι συνθέτες άρχισαν να χρησιμοποιούν στοιχεία της τζαζ στις συνθέσεις τους, δημιουργώντας νέα είδη μουσικής.

Εξάλλου, όπως έχει πει και ο συγγραφέας και διευθυντής του περιοδικού «JazzMagazine», Φίλιπ Κάρλς (Ph. Carles):

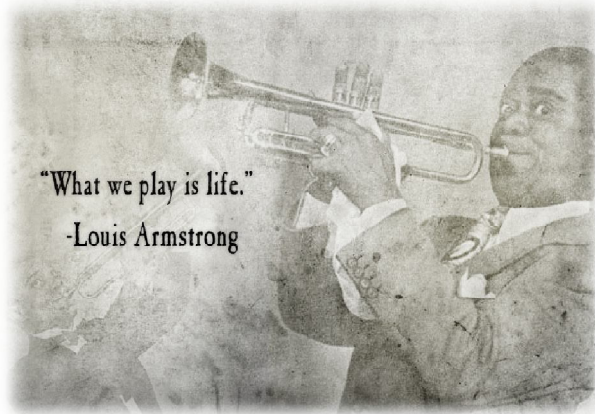
«...η έννοια της τζαζ δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στη μουσική. Αν προσπαθήσουμε να την ερμηνεύσουμε αποκλειστικά με μουσικολογικούς όρους, τότε παραβλέπουμε το πιο σημαντικό της σημείο, το βασικό της κλειδί, ότι πάνω απ' όλα η τζαζ είναι μια στάση ζωής, ένας τρόπος να αντιμετωπίζεις τον κόσμο και την καθημερινή ζωή...».

Δημοφιλείς δημιουργοί και τραγουδιστές της Τζαζ μουσικής.

Ενδεικτικά αφαιρούμε ελαχίστους από τους πολλούς καλλιτέχνες , συνθέτες μουσικούς τραγουδιστές της τζαζ μουσικής.

Λούις Άρμστρονγκ - Louis Armstrong, 1901 – 1971

Ο Λούις Άρμστρονγκ (γνωστός και με τα προσωνύμια Satchmo ή Pops) ήταν Αμερικανός μουσικός της τζαζ. Υπήρξε μία χαρισματική προσωπικότητα και καινοτόμος ερμηνευτής, με πλούσια μουσικά προσόντα και σημαντική συνεισφορά στο είδος. Αποτελεί σήμερα έναν από τους δημοφιλέστερους τζαζ μουσικούς του 20^{ου} αιώνα. Διακρίθηκε αρχικά ως τρομπετίστας και αργότερα ως τραγουδιστής.

Θεωρείται ο «πρεσβευτής» της τζαζ. Εμπλούτισε τον ήχο του οργάνου του με μια ποικιλία χρωματισμών και ποικιλιμάτων, χρησιμοποιώντας το σα να χρησιμοποιούσε τη φωνή του. Είναι επίσης γνωστός για το λεγόμενο «scatsinging» (πρόκειται για φωνητικό αυτοσχεδιασμό πάνω σε συλλαβές χωρίς νόημα, το οποίο αποτέλεσε σημαντική τάση στην ιστορία της τζαζ). Ηχογράφησε την τελευταία του επιτυχία, το «What a Wonderful World» το 1968, το οποίο χρησιμοποιήθηκε το 1988 στην ταινία «Good Morning, Vietnam».

Ντίτζυ Γκιλέσπι - Dizzy Gillespie, 1917 - 1993

Ο Ντίτζυ Γκιλέσπι γεννήθηκε το 1917, στη Νότια Καρολίνα, νεότερος γιος μίας οικογένειας με εννέα παιδιά. Σε ηλικία δέκα ετών, βίωσε το θάνατο του πατέρα του, ο οποίος ήταν ερασιτέχνης μουσικός και διέθετε δικό του μουσικό συγκρότημα, ενθαρρύνοντας την ενασχόληση του

γιου του με τη μουσική. Αν και αρχικά ασχολήθηκε με την εκμάθηση του πιάνου, σε ηλικία δώδεκα ετών, στράφηκε στο όργανο της τρομπέτας, πάντα ως αυτοδίδακτος. Οι ικανότητες του, ήταν τέτοιες που του επέτρεψαν να λάβει μία μουσική υποτροφία για το Ινστιτούτο Laurinburg της Νότιας Καρολίνας, όπου συνέχισε να εξασκείται στο πιάνο και την τρομπέτα. Ένας από τους δύο σημαντικότερους μουσικούς της Μπίμποπ τζαζ, μουσικής.

Έλλα Φιτζέραλντ - Ella Fitzgerald, 1917 - 1996

Γεννήθηκε στο Νιούπορτ Νιουζ της Βιρτζίνια.

Η μητέρα της μετακόμισε μαζί της στη βιομηχανική πόλη Γιόνκερς, βόρεια της Νέας Υόρκης. Πίεσε την Έλλα να ασχοληθεί με το τραγούδι και εκείνη έβαλε το όνομά της σε λίστα υποψηφίων διαγωνισμού στο θέατρο Apollo του Χάρλεμ το 1934.

Η Μπίλι Χόλιντεϊ - Billie Holiday, 1915- 1959

Ήταν διακεκριμένη Αμερικανίδα τραγουδίστρια και τραγουδοποιός της τζαζ. Περισσότερο γνωστή για τις ερμηνείες της σε συνθέσεις άλλων μουσικών και τις φωνητικές ικανότητές της, η ίδια έγραψε περιορισμένο αριθμό τραγουδιών, ορισμένα από τα οποία συγκαταλέγονται στα κλασικά του τζαζ ρεπερτορίου, όπως τα Lady Sings the Blues και God Bless the Child. Χαρακτηρίζεται συχνά ως η επιφανέστερη τραγουδίστρια στην ιστορία της τζαζ, λαμβάνοντας υπόψη και την επίδραση που άσκησε σε μεταγενέστερους καλλιτέχνες [1]. Ερμήνευσε επίσης τραγούδια του μπλουζ ρεπερτορίου. Θεωρείται πως οι εγκάρδιες ερμηνείες της βρίσκονται στον αντίποδα των περισσότερο χαρούμενων αυτοσχεδιασμών της Έλα Φιτζέραλντ.

Ντιουκ Έλλινγκτον - Duke Ellington, 1899 – 1974

Ήταν ο σημαντικότερος συνθέτης του 20ου αι., από πλευράς αριθμού συνθέσεων και ποικιλίας φορμών της τζαζ. Συνέθεσε πολλά είδη Αμερικάνικης μουσικής-ράγκαϊμ, μπλουζ-με ένα στυλ που το διακρίνει η αμεσότητα και η απλότητα στην έκφραση. Έγινε πολύ γνωστός με τη συμβολή του στη δημιουργία της διασκευασμένης τζαζ για μεγάλη ορχήστρα (BigBand), χαρακτηριστικό της περιόδου του σουίνγκ.

Ο Τσάρλι Πάρκερ -Charlie Parker Jr.,1920 - 1955

Ο Τσάρλι Πάρκερ υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους αфроαμερικανούς μουσικούς της τζαζ, συνθέτης και άλτο σαξοφωνίστας. Η επίδρασή του στην εξέλιξη της τζαζ θεωρείται πολύ σημαντική, ενώ συνέβαλε καθοριστικά, μαζί με τον Ντίζι Γκιλέσπι, στη διαμόρφωση του μπίμποπ κατά τη δεκαετία του 1940. Συχνά αναφέρεται και με το ψευδώνυμο Μπερντ (Bird ή Yardbird), το οποίο απέκτησε στα πρώτα χρόνια της καριέρας του και διατήρησε μέχρι το τέλος της.

Μάιλς Ντιούι Ντέιβις -Miles Dewey Davis, 1926 – 1991

« Μη φοβάσαι τα λάθη, απλά δεν υπάρχουν...»
Μάιλς Ντέιβις

Ήταν ένας από τους σπουδαιότερους Αμερικάνους τζαζ μουσικούς, τρομπαιτίστας και συνθέτης. Θεωρείται ευρέως ως ένας από τους μουσικούς που άσκησαν σημαντική επίδραση στη μουσική του 20ού αιώνα^[3]. Μαζί με τα συγκροτήματα που έπαιξε κατά καιρούς, υπήρξε πρωτοπόρος σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξη της μουσικής τζαζ, του bebop, της cool jazz, του hard bop, της modal jazz και της jazz fusion.

Glenn Miller - Γκλεν Μίλερ το 1904 - 1944

Γεννήθηκε στην Αϊόβα των Ηνωμένων Πολιτειών. Ξεκίνησε τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο του Κολοράντο και ταυτόχρονα συμμετείχε στο συγκρότημα του Μπόιντ Σέντερ. Το 1937 δημιούργησε την δική του ορχήστρα και με διάφορες αλλαγές μέχρι το 1942 απέχτησε πολύ μεγάλη φήμη. Παρά την σύντομη καριέρα του έκανε μεγάλες επιτυχίες και πούλησε πάρα πολλούς δίσκους. Από το 1942 και μετά, επειδή η προσπάθειά του να καταταγεί εθελοντής στο στρατό απέτυχε, κατατάχθηκε αεροπορία και δημιούργησε μια μπάντα για διασκέδαση των στρατιωτών. Σκοτώθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1944 το σε αεροπορικό δυστύχημα, πηγαίνοντας στο Παρίσι.

Wynton Marsalis Learson (γεννήθηκε 18 του Οκτώβρη, 1961- ..)

Είναι σύγχρονος σπουδαίος τρομπετίστας και συνθέτης τζαζ μουσικής, δάσκαλος μουσικής, και Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Jazz at Lincoln Center στη Νέα Υόρκη, Ηνωμένες Πολιτείες. Ο Marsalis έχει προωθήσει την εκτίμηση της κλασικής και τζαζ μουσικής συχνά για τους νέους. Έχει βραβευτεί με εννέα βραβεία Grammy και με το βραβείο Πούλιτζερ για τη μουσική.

Rock'n'Roll (Ροκ εν Ρολ) - Rock (Ροκ)

Ο όρος ροκ στη μουσική, χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα είδη που προέκυψαν από την, εξέλιξη του είδους του rock and roll. Εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1950 στην Αμερική και είχε ως βάση την τεχνοτροπία του Rhythm and Blues και το ρυθμό του rock and roll των αφροαμερικάνικων κοινοτήτων, καθώς και το rockabilly, που ουσιαστικά ήταν η έκφραση των λευκών μέσω των παραπάνω ειδών αφροαμερικανικής προέλευσης. Το rock 'n' roll ως μουσικό είδος έκανε ουσιαστικά την εμφάνισή του τη δεκαετία του 1950. Η πρώτη παρουσίαση αυτής της «τρελής» μουσικής έγινε το 1951 από τον Άλαν Φριντ, έναν dj σε ραδιοφωνικό σταθμό του Κλίβελαντ στο Οχάιο. Στις 21 Μαρτίου του 1952 ο Φριντ διοργάνωσε την πρώτη Rock n Roll συναυλία, με ακροατήριο κυρίως Αφροαμερικανούς. Δύο χρόνια αργότερα, μετακόμισε σε σταθμό της Νέας Υόρκης, κάνοντας πλέον γνωστό το νέο είδος μουσικής μέσω των ερτζιανών στους λευκούς νέους. Ο όρος «rock 'n' roll» ήταν μάλλον δικής του έμπνευσης.

Το πρώτο συνθετικό προήλθε από τη λέξη *rocking*, την οποία χρησιμοποιούσαν οι γκόσπελ χορωδίες στον αμερικάνικο νότο για να περιγράψουν μια κατάσταση ψυχικής έκστασης. Ρίζα του δεύτερου συνθετικού είναι η λέξη *rollicking*, που σημαίνει κεφάλος, θορυβώδης.

Στα χρόνια που ακολούθησαν το «rock 'n' roll» έφερε τα πάνω κάτω στην παγκόσμια μουσική σκηνή, με τις επιρροές του να φτάνουν έως σήμερα.

Συνεισφορά στον ήχο που πρωτοχαρακτηρίστηκε ροκ, θεωρείται ότι είχε και η country μουσική. Αυτή, είχε στοιχεία μπλουζ και βασιζόταν στα

παραδοσιακά είδη μουσικής των κατοίκων των ΗΠΑ και ήταν πολύ δημοφιλής, κυρίως μεταξύ των λευκών και στο Νότο. Η μουσική ροκ επηρεάστηκε και επηρεάζεται ακόμη και σήμερα από τα άλλα είδη μουσικής που είναι δημοφιλή ανά περίοδο. Στη

δεκαετία του 1960, η παραδοσιακή (folk) μουσική των λευκών κοινοτήτων των ΗΠΑ επηρέασε το υβρίδιο που ήταν γνωστό ως ροκ εκείνη την περίοδο, αλλά και επηρεάστηκε από αυτό με αποτέλεσμα τη δημιουργία του φολκ ροκ. Τις δεκαετίες 1930 έως 1950 δεν χρησιμοποιείται ο ορός ροκ. Υπάρχουν όμως διάφορα μουσικά είδη που θα παίξουν ρόλο στη μετέπειτα πορεία, καθώς το ροκ έχει πάρει και έχει εγκλωβίσει στοιχεία από πολλά είδη μουσικής. Η δεκαετία του '30 είναι εφιαλτική για την Αμερική η οποία στη δίνη μιας οικονομικής κρίσης ψάχνει να ξαναβρεί το χαμένο αμερικανικό όνειρο. Την ίδια περίοδο που οι αναταράξεις στην Ευρώπη είναι και εκεί έντονες, ο δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος είναι γεγονός αφήνοντας πίσω καταστροφή, μαζί και έναν διαφορετικό κόσμο.

Ξεπηδά το αντεργκράουντ κίνημα με όχημα την μηττ κουλτούρα. «Το να είσαι μηττ σημαίνει να χεις κατέβει την άβυσσο της προσωπικότητας, να βλέπεις τα πράγματα σε βάθος, να είσαι υπαρξιστής, να'σαι σε φοβερή εγρήγορση, και ταυτόχρονα να νιώθεις άδειος». Ο ψυχρός πόλεμος, το κινήγι μαγισσών του Μακάρθι, η γενιά των νέων που ο πόλεμος δεν την είχε αφήσει να δημιουργηθεί, και σε πολλές περιπτώσεις την είχε καταστρέψει, οι πρώτες συμμορίες τον τεντν μπους, προάγγελοι των hell's angels, οι άνεργοι, η εμφάνιση των γκέτο. Την δεκαετία του 50 αρχίζει να γίνεται αισθητό αυτό που σε λίγα χρόνια θα ονομαστεί χάσμα γενεών. Μέσα από μια οικονομική κυρίως ανάκαμψη σε αυτή τη δεκαετία, ο κόσμος των ανηλίκων αρχίζει να περνά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Να διαλέγει καινούργια είδωλα, καινούργιο τρόπο να ντύνεται, να αγαπά, να σκέπτεται. Η ρήξη με την γενιά των γονιών μεγαλώνει.

Η γενιά αυτή όμως δεν έχει τη δική της μουσική, μπορεί τα στοιχεία αμφισβήτησης να τα πήρε από την κουλτούρα της μηττ γενιάς, αλλά η μουσική τζαζ και η μιμποπ δεν τους ταίριαζε. Κάπου εκεί γεννήθηκε το ροκ αν Ρολ. Ένα πάντρεμα της καντρου μουσικής με το μπλουζ.

Όταν συγχωνεύτηκαν αυτά τα 2 είδη και όταν το τραγούδησαν και οι λευκοί και ξέφυγε από τα γκέτο τον μαύρων, και όταν άρχισαν να το παίζουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί τότε άλλαξε και οι μέχρι τότε μουσική σκηνή. Τα πρώτα ονόματα που απέκτησε η νέα μουσική, η οποία όπως είπαμε αναπτύχθηκε πρώτα στα γκέτο των μαύρων, ήταν, race music, και seria music. Όταν άρχισαν να παίζουν και οι λευκοί το νέο είδος μετονομάστηκε σε ροκ εν Ρολ, πιθανότατα από την επανάληψη του μοτίβου που χρησιμοποιούσε αυτές της δυο λέξης συχνά (μια άλλη πιθανή ετυμολογία του όρου). Δύο λέξεις που έδειχναν τον ρυθμό, την κίνηση, αυτής της μουσικής. Το ροκ αν Ρολ είναι το πρώτο ουσιαστικά μαζικό, καλλιτεχνικό-πολιτιστικό φαινόμενο που καταργεί ουσιαστικά τις διακρίσεις ανάμεσα στις εθνικές ομάδες της Αμερικής. Ο κινηματογράφος έγινε το όχημα για την ευρεία διάδοση του ροκ αν Ρολ, καθώς η ταινίες Rock around the clock και Blackboard jungle με την μουσική του Μπιλ Χαλει, που προκάλεσαν μια φρενιτιδα ενθουσιασμού στο κοινό που σε περιγραφές αναφέρονται πρωτόγνωρες κατάστασης, και για πρώτη φορά εκδηλώσεις τέτοιου τύπου της νεολαίας γίνονται πρώτο θέμα στα δελτία ειδήσεων.

Η νεολαία όμως είχε βρει πλέον την δική της μουσική.

Ακλούθησε ένας ξέφρενος ρυθμός παραγωγής, της νέας μουσικής, είδωλα δημιουργούταν ανά πάσα στιγμή αλλά και πολλά χανόταν το ίδιο γρήγορα. Ηλικίες από 14 έως 20, ο Έλβις Πρίσλεϋ γίνεται το απόλυτο είδωλο. Chuck Berry, Bo Diddley, Fats Domino, Jerry Lee Lewis, Elvis Presley Carl Perkins, από τα κυριότερα ονόματα που κυριαρχούσαν. Σε κάποιο σημείο και μετά η μουσική βιομηχανία ανακαλύπτοντας στο νέο είδος την ευκαιρία για κέρδος, άρχισε να παρακολουθεί της συνήθειες των νέων, τον τρόπο ζωής, ντυσίματος, και γενικά της νέας νοοτροπίας, άρχισε να κατευθύνει τα πράγματα με ευφύεστατο τρόπο και να δημιουργεί τάσης και είδωλα κατά της ανάγκες της. Τεράστια τα κέρδη τους, αλλά και τεράστιο το πλήγμα στην ίδια τη μουσική. Η εμπορευματοποίηση αυτή ξέκοψε το είδος από τον αρχικό του δυναμισμό, και μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα προς τα τέλη του '50 το οδήγησε στον μαρασμό, και στον εκφυλισμό.

Rockabilly. Παράλληλο με το ροκ αν ρολ είδος αναφέρεται συνήθως στους λευκούς τραγουδιστές του ροκ εν ρολ που στη μουσική τους τα κάντρυ στοιχεία υπερτερούσαν από τα ρυθμ μπλουζ στοιχεία Elvis Presley, Carl Perkins Johnny Cash Buddy Holly. Αν και δεν το διαχωρίζεις από τον γενικό όρο του ροκ αν ρολ, θεωρείται ότι επηρέασε κατά πολύ πολλά αγγλικά συγκροτήματα τη δεκαετία του 60. Πριν όμως προλάβει η μουσική βιομηχανία να αλλάξει και να αλλοιώσει αυτό το είδος, το ροκ εν ρολ πρόλαβε και έδωσε την γνησιότητα την αμεσότητα μιας νέας γενιάς που ζήτησε και πήρε τη ζωή της στα δικά της χέρια. Ο Μάρλον Μπράντο στην ταινία Ατίθασος, περιγράφει την αντεργκράουντ γενιά του μεσοπολέμου, αλλά ταυτόχρονα άνοιγε και τον δρόμο για τον νέο αληθινό ήρωα των νεαρών του '50, τον Τζέιμς Ντην. Επαναστάτης χωρίς αιτία, και η νεολαία των νιώθει δικό της, κομμάτι της ίδιας της ύπαρξής της. Τα τραγούδια των Τσάκ Μπέρι, Λίτλ Ρίτσαρντ, Τζίν Βίνσεντ, Έντι Κόχραν, αναπαράγουν την αθωότητα, την μαγκιά, των κώδικα επικοινωνίας, τον κόσμο αυτών των νέων, την ζωή τους από σαββατόβραδα, χορούς, σινεμά στην τελευταία σειρά, ανήσυχο και ανολοκλήρωτο σεξ, αγωνία, πάθος για ζωή. Και ο Έλβις Πρίσλεϋ, με την πρόκληση και τον ανοιχτό και έντονο ερωτισμό του, τίναξε στον αέρα τα μυαλά κάθε συντηρητικό γονέα σε όλη την Αμερική. Το Heartbreak Hotel κτυπάει κόκκινο με 8.000.000 αντίτυπα σε μόλις 5 μήνες και αυτό συνέβαλε στο να χτυπήσει συναγερμένος στη μουσική βιομηχανία και να μπει πλέον για τα καλά στο χώρο του ροκ εν ρολ, με όλες όσες περιέγραψα πιο πάνω

συνέπειες. Οι ιεροκήρυκες βλέπουν στο πρόσωπο του Πρίσλευ τον διάβολο, και οι συντηρητικοί στο ροκ εν ρολ τον κόκκινο κίνδυνο, άλλωστε βρισκόμαστε στο 50... Ο Ψυχρός Πόλεμος, ο πόλεμος της Κορέας, παντού το φάντασμα του ανατολικού μπλοκ. *Το ροκ όμως γεννιέται... Ξημερώνει η δεκαετία του 60.*

Η δεκαετία του '60 έχει να επιδείξει πολλά αξιόλογα συγκροτήματα, με πρωταγωνιστές τους Beatles, τους Kings, τους Rolling Stones, τους Who και τους Animals.

Τα συγκροτήματα αυτά εμφανίστηκαν στην Αγγλία και αρχικά έγιναν γνωστά ως συγκροτήματα rock, που όμως δεν περιορίστηκαν στο να αντιγράψουν τα πρότυπα της Αμερικής. Σταδιακά εξελίχθηκαν και ανέμιζαν στοιχεία jazz, φολκλορικής και κλασικής μουσικής. Παράλληλα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού πολλοί rock τραγουδιστές όπως ο Bob Dylan έγραψαν τραγούδια των οποίων το περιεχόμενο είναι τα σοβαρά κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα, όπως ο πόλεμος και η φτώχεια.

Επίσης στην Αμερική δημιουργούνται πολλά αξιόλογα συγκροτήματα, όπως οι Jefferson Airplane, The Grateful Dead και οι Doors. Ακόμη εμφανίζονται βοκαλίστες όπως η Jannis Joplin, και εκπληκτικοί κιθαρίστες όπως ο Jimmy Hendrix.

Η Δεκαετία του '60 είναι μια δεκαετία αλλαγών σε πολλά επίπεδα όπως η μουσική, η πολιτική και κοινωνία σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρατίθεται πίνακας με τα σημαντικότερα γεγονότα της δεκαετίας, κοινωνία - πολιτική – μουσική. (ΥΠΕΠΘ βιβλίο Μουσικής Α' Γενικού Λυκείου ΙΤΥΕ Διόφαντος 2013)

Δεκαετία 1960	
Κοινωνία – Πολιτική	Μουσική
1960	
<ul style="list-style-type: none"> *Εκλέγεται πρόεδρος των Η.ΠΑ ο Τζον Κένεντι. *Η Κύπρος ανεξάρτητη Δημοκρατία. *Μαύροι αστέρες στους Ολυμπιακούς της Ρώμης. *Η Κεϋλάνη αποκτά την πρώτη γυναίκα πρωθυπουργό στον κόσμο 	<ul style="list-style-type: none"> *Η εταιρεία Fender παρουσιάζει την καινούρια ηλεκτρική κιθάρα χωρίς αντηχείο, τον τύπο Stack Knob jazz Bass (1960). Η εμφάνιση της σημαίνει καινούριο ήχο. *Εμφανίζεται το πρώτο συγκρότημα κοριτσιών, οι Supremes. Ιδρυτικό μέλος η Diana Ross
1961	
<ul style="list-style-type: none"> *Ο πρώτος άνθρωπος στο διάστημα. *Κτίζεται το τείχος του Βερολίνου 	<ul style="list-style-type: none"> *Οι Marrelettes (γυναικείο συγκρότημα) υπογράφουν συμβόλαιο με την εταιρεία Motown και φτάνουν τον ίδιο χρόνο στο Νο 1 των επιτυχιών με το τραγούδι "Please Mr. Postman" *Οι Beatles, οι οποίοι ξεκίνησαν το 1956 και άλλαξαν διαρκώς ονόματα, πήγαν στη Γερμανία να δουλέψουν ως μουσικοί με το όνομα "Beatles". Οι Γερμανοί έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, με αποτέλεσμα να "ξυπνήσουν" και το ενδιαφέρον των πατριωτών τους Άγγλων. •Ο Bob Dylan ηχογραφεί τον πρώτο μεγάλο δίσκο του "Bob Dylan"
1962	
<ul style="list-style-type: none"> *Τέλος του πολέμου Ινδίας-Κίνας. Ήττα της Ινδίας. *Πρώτη παγκόσμια εκπομπή με δορυφόρο 	<ul style="list-style-type: none"> *Οι Beatles ηχογραφούν τον πρώτο δίσκο τους με δικά τους έξοδα, γιατί οι εταιρείες τους θεωρούν μη εμπορικούς. *Οι Beach Boys κάνουν την πρώτη τους επιτυχία "Suifin' Saian". *Σχηματισμός των The Alan Pnce Combo, των γνωστών ως Animals. *Σχηματισμός των Rolling Stones
1963	
<ul style="list-style-type: none"> *Δολοφονείται ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζον Κένεντι. *Εξεγείρονται οι μαύροι στην Αμερική. *Δέκατη απόπειρα δολοφονίας κατά του Ντε Γκολ (Γαλλία). 	<ul style="list-style-type: none"> *Αμερική. Κίνημα Folk. Bob Dylan, Joan Baez. *Αγγλία. Οι Beatles κάνουν τις πρώτες τους επιτυχίες. Στις συναυλίες τους παρατηρούνται φαινόμενα υστερίας και εμφανίζεται το σύνδρομο της Μπητλομανίας, που εξαπλώνεται σε ολόκληρη την Ευρώπη. *Αγγλία. Άρχισαν να γίνονται γνωστοί οι Rolling Stones και να ηχογραφούν. Η διασκευή τους του Blues του Willie Dixon "Little Red Rooster" έφτασε στο Νο1. (Ερμηνεύουν τραγούδια rockabilly και rhythm 'η' blues καλλιτεχνών
1964	
<ul style="list-style-type: none"> *Ψηφίζεται ο νόμος για τα αστικά δικαιώματα των μαύρων ύστερα από την καταδίκη του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ (1960), ο οποίος αφιέρωσε τη ζωή του στον αγώνα για την απελευθέρωση των μαύρων της Αμερικής. Την ίδια χρονιά του απονέμεται το βραβείο Νόμπελ. *Αποστέλλεται στρατιωτική αμερικανική δύναμη στο Βιετνάμ (πρόεδρος Τζόνσον). •Αμερική. Κίνημα Folk. Bob Dylan, Joan Baez. •Αγγλία. Οι Beatles κάνουν τις πρώτες τους επιτυχίες. Στις συναυλίες 	<ul style="list-style-type: none"> *Η άφιξη των Beatles στην Αμερική ξυπνάει από το λήθαργο τους νέους Αμερικανούς. *Οι Beatles κάνουν την πρώτη τους ταινία "A Hard Day's Night". *Οι Rolling Stones ηχογραφούν δίσκους οι οποίοι περιλαμβάνουν και δικά τους τραγούδια: "England's Newest Hit Makers: The Rolling Stones" και "12x5", ο οποίος αρχίζει με το "Around and Around" του Chuck Berry. *Animals. Περιοδεία με τον Chuck Berry, σε Αγγλία και Αμερική. *Who. Πρώτη εμφάνιση στο Λονδίνο. *Σχηματισμός των Pink Floyd. Η μουσική τους συνδυάζει στοιχεία rock, jazz (προοδευτικής), blues, country και ηλεκτρονικής μουσικής.

Δεκαετία 1960

Κοινωνία – Πολιτική	Μουσική
1965	
<ul style="list-style-type: none"> *Συλλήψεις μαύρων στην Αμερική. *Φουντώνει το κίνημα διαμαρτυρίας στην Αμερική, επίσης, κατά του πολέμου στο Βιετνάμ. 	<ul style="list-style-type: none"> *Σχηματισμός των Doors με τον χαρισματικό ποιητή Jim Morison. *Beatles. Κάνουν τη δεύτερη ταινία τους "Help" και ηχογραφούν το "Yesterday" *Οι Rolling Stones ηχογραφούν τους δίσκους "The Rolling stone mow" και "Out of Our Heads" που έφθασε στο Νο1
1966	
<ul style="list-style-type: none"> *Αυξάνονται οι αντιδράσεις κατά του πολέμου του Βιετνάμ με πορείες και εξεγέρσεις φοιτητών. Οκτώ χιλιάδες διανοούμενοι συγκεντρώνονται στην Ουάσιγκτον, εκδηλώνοντας την αντίθεση τους στον πόλεμο. *Αντιαμερικανικές διαδηλώσεις στην ίδια τη Σαϊγκόν. *Αμστερνταμ. Εξέγερση της νεολαίας κατά του κατεστημένου. 	<ul style="list-style-type: none"> *Σχηματισμός των Monkees *Σχηματισμός των Velvet Underground και Nico *Σχηματισμός των Buffalo Springfield. Καταξιώθηκαν την ίδια χρονιά, και πριν ακόμη ηχογραφήσουν δίσκο εμφανίστηκαν στο θέατρο Hollywood Bowl. *Οι Experience (το τρίο του Jimi Hendrix) κάνουν την πρώτη τους εμφάνιση στο Olympia του Παρισιού με επιτυχία, με αποτέλεσμα στις επόμενες συναυλίες τους να σπάνε τα ρεκόρ των εισιτηρίων. Οι Beatles δημιουργούν καινούριο ήχο με επιρροές από τη folk, την Country και την "κλασική" αντίστιξη. Πειραματίζονται με όργανα άλλων λαών (σιτάρ- Ινδία), άλλων εποχών (μπαρόκ τρομπέτες), άλλων μουσικών οργάνων (βιολοντσέλο). Αλλάζουν θέματα επηρεασμένοι από τη λογοτεχνία (σουρεαλισμό, συμβολισμό). Επίσης ηχογραφούν το άλμπουμ "Revolver". *Διάλυση του συγκροτήματος Animals. *Ο Bob Dylan αποσύρεται ύστερα από ατύχημα. Επανέρχεται το 1970.
1967	
<ul style="list-style-type: none"> *Νέες ρατσιστικές εξεγέρσεις στο Νιούαρκ και στο Ντιτρόιτ *Η μεγαλύτερη αμερικανική επίθεση στο Βιετνάμ * Δικτατορία της χούντας των συνταγματάρχων στην Ελλάδα. *Εξέγερση φοιτητών στην Πολωνία διαδηλώνουν για το θεμελιώδες δικαίωμα της Ελευθερίας. *Νεκρός ο Τσε Γκεβέρα. *Ο θάνατος του τελευταίου αυτοκράτορα της Κίνας. * 10.000 χίπς κάνουν συγκέντρωση δια- μαρτυρίας στη Νέα Υόρκη. 	<ul style="list-style-type: none"> *Πρώτο διεθνές φεστιβάλ μουσικής rock. Έγινε στην Καλιφόρνια με συμμετοχές των Who, Hendrix, Jefferson Airplane κ.α *Beatles. Κυκλοφορούν τα άλμπουμ <i>Sergeant Peppers Lone y, Hearts Club Band</i>, το οποίο θεωρήθηκε από τα καλύτερα της δεκαετίας, και το <i>"Magical Mystery Tour"</i>. *Pink Floyd. Κυκλοφορεί ο πρώτος τους δίσκος <i>"Pink Floyd"</i>. Πειραματίζονται με ηλεκτρονικά στοιχεία στους δίσκους <i>"Between the Buttons"</i>, <i>"Flowers"</i> και <i>"Their Satanic Majestic Request"</i>. Αποκτούν φανατικούς οπαδούς. *Doors. Κυκλοφορεί ο πρώτος τους δίσκος <i>"The Doors"</i>, του οποίου το τραγούδι <i>"Light My Fire"</i> έγινε Νο1 στην Αμερική *Monkees. Κάνουν παγκόσμια περιοδεία και χαρακτηρίζονται οι Αμερικάνοι Beatles. *Buffalo Springfield. Διαλύονται στο αποκορύφωμά τους. Είχαν ήδη καταταγεί στο επίπεδο των Beatles και Rolling Stones.
1968	
<ul style="list-style-type: none"> • Πληθαίνουν τα πολιτικά γεγονότα σε Αμερική και Γαλλία. • Κατάληψη του Πανεπιστημίου Κολούμπια από διαδηλωτές φοιτητές, οι οποίοι κατήγγειλαν τους δεσμούς του Ιδρύματος με το Ινστιτούτο Αμυντικών Μελετών, το οποίο είχε σχέση με τον πόλεμο στο Βιετνάμ 	<ul style="list-style-type: none"> *Beatles. Κυκλοφορεί το <i>"Revolution"</i>, μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της χρονιάς. *Pink Floyd. Κυκλοφορεί ο δεύτερος δίσκος τους <i>"A Saucer Full of Secrets"</i>. *Rolling Stones. Απουσιάζουν από τη μουσική σκηνή. *Who. Ο Townshend έγραψε τη rock όπερα <i>"Tommy"</i>. Ο δίσκος <i>"Tommy"</i> είχε τεράστια επιτυχία. Άλλος μεγάλος δίσκος τους που κυκλοφόρησε ήταν ο <i>"The Who on Tour"</i>.

Η Ροκ μουσική πρωτοεμφανίστηκε σε μια εποχή με ιδανικά και αξίες σε κρίση, όπου οι πολιτικές και κοινωνικές ανακατατάξεις είναι δεδομένες και κυριαρχεί κλίμα έντασης σε Αμερική και Ευρώπη. Αυτές οι συνθήκες ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη της Ροκ. Είναι η κατάλληλη μουσική που εκφράζει τους νέους, είναι ένα είδος «μουσικής εξέγερσης» για έναν καλύτερο κόσμο (“The Wall” - Pink Floyd), καλύτερη κοινωνική θέση για τη γυναίκα, τις ανθρώπινες σχέσεις, τον έρωτα, το περιβάλλον. Το ροκ είναι διαμαρτυρία, γι’ αυτό συναντάται στους αγώνες για μεγαλύτερες ελευθερίες και ριζικές κοινωνικές αλλαγές. Στα τέλη της δεκαετίας του 1960 η αντικουλτούρα της γενιάς μπιτ συσχετίστηκε με το ευρύτερο αντιπολεμικό κίνημα που είχε ταχθεί ενάντια στην απειλή της ατομικής βόμβας, κυρίως με την καμπάνια για πυρηνικό αποπλισμό (Campaign for Nuclear Disarmament - CMD) στη Βρετανία. Και τα δύο κινήματα συνδέθηκαν με την τζαζ σκηνή και με την αναγέννηση της μουσικής φολκ, που έλαβε χώρα κυρίως σε Αμερική και Βρετανία τις δεκαετίες του 1950 και 1960. Αν λοιπόν θέλαμε περιγράψουμε το γενεαλογικό δέντρο της rock θα είχαμε την παρακάτω χαρτογράφηση:

σπιρίτουαλς (spirituals),

γκόσπελ (gospel)

μπλουζ (Blues)

Τζαζ (Jazz)

Ρίθμ’ εν’ μπλούζ (Rhythm and Blues)

Ροκάμπιλι (rockabilly),

Ροκ’ εν’ ρολ (rock’n’roll όρος που για πρώτη φορά χρησιμοποιείται τη δεκαετία του 50),

φολκ (folk), με τις τρεις

αντιπροσωπευτικές τάσεις

(a. της αυθεντικής μορφής, b. του

ευπρεπισμού κατά το αστικό

πρότυπο c. της διαμαρτυρίας) .

rock

Η φόρμα των τραγουδιών της Ροκ είναι ελεύθερη, χωρίς συγκεκριμένη δομή. Ο ρυθμός μοιάζει με το rock’n’roll αλλά μπορεί να είναι πιο αργός ή πιο γρήγορος. Τα θέματα μπορεί να είναι εθνικά, κοινωνικά, πολιτικά και προσωπικά. Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται στη Ροκ αρχικά είναι: η ηλεκτρική κιθάρα, το ηλεκτρικό μπάσο, ντραμς, ηλεκτρικό πιάνο, συνθεσάιζερ, ενώ αργότερα χρησιμοποιούνται και διάφορα λαϊκά όργανα διαφόρων χωρών όπως για παράδειγμα το ινδικό σιτάρ.

Η δεκαετία του '70 έχει να παρουσιάσει συγκροτήματα όπως οι: Scorpions, Guns 'n' Roses, Metallica, Sex Pistols, Deep Purple, Led Zeppelin, Pink Floyd κλπ. Ακόμα τραγουδοποιοί όπως οι Elton John, Bruce Springsteen, David Bowie, Lou Reed, Eric Clapton. Σιγά σιγά ο ήχος σκληραίνει και η μουσική γίνεται πιο βίαιη και επιθετική. Ξεκινούν επίσης και οι ηλεκτρονικές επεμβάσεις στη μουσική.

Ο αιώνας κλείνει με τη rock να έχει εδραιωθεί, να έχει ανθίσει, με εκατομμύρια φανατικούς θαυμαστές ανά τον κόσμο, περνώντας στον επόμενο αιώνα με την ύπαρξη αθάνατων κομματιών και καταπληκτικών δημιουργιών. Όπως αρχικά αναφέραμε η Ροκ μουσική πρωτοεμφανίστηκε σε μια εποχή με ιδανικά και αξίες σε κρίση, όπου οι πολιτικές και κοινωνικές ανακατατάξεις είναι σε εξέλιξη. Το μεσουράνημα του ροκ σαν κίνημα των νέων έγινε εμφανές σε μεγάλα ροκ φεστιβάλ στα τέλη της δεκαετίας του 1960 με πιο γνωστό το φεστιβάλ του Woodstock του 1969 που ξεκίνησε ως μουσικό και καλλιτεχνικό τριήμερο φεστιβάλ όπου συγκεντρώθηκαν υπερδιπλάσιοι του προβλεπόμενου θεατές. “Εξιδανικευμένο!!” σήμερα, αναφέρεται σαν την κορυφαία συγκέντρωση νέων, οπαδών της ροκ μουσικής και της υποκουλτούρας των χίπις. Η ροκ μουσική από την γέννηση της και την ταραχώδη πορεία της, έδειξε ότι είναι κάτι πολύ παραπάνω από ένα είδος μουσικής είναι ένα “παγκόσμιο μουσικό κίνημα”. Είναι ηλεκτρισμός, φτιάχνεται από νέους, έχει επαναστατικότητα, διεκδίκηση, ερωτισμό, προκλητικότητα, αμφισβήτηση, είναι η παγκόσμια λαϊκή κουλτούρα των νέων, είναι παγκόσμια λαϊκή μουσική, είναι λογοτεχνία, τρόπος ζωής, τέχνη, κίνημα της νεολαίας. Η ροκ στο πέρασμα της τάραξε τα νερά, παρουσίασε νέους ήχους, προκάλεσε, ενέπνευσε, δημιούργησε, αμφισβήτησε και αμφισβητήθηκε. Η rock έχει εδραιωθεί, έχει ανθίσει, έχει επεκταθεί και αναπτύξει διαφορετικά είδη και έχει κάνει διάφορους κύκλους ακμής και παρακμής με πολλούς παράγοντες να συμβάλουν σε αυτό όπως: η εμπορευματοποίηση, η συκοφάντηση από το κάθε κατεστημένο που ενόχλησε, η ταύτιση με τα ναρκωτικά και την περιθωριοποίηση το “τέλος εποχής”. Στην 50χρονη πορεία της αποτέλεσε μια ανατρεπτική κοινωνική πρόταση, ένα χώρο παραγωγής τέχνης και ιδεών, τη μαζική διασκέδαση και τελικά έγινε το ηττημένο κίνημα ενάντια στην εμπορευματοποιημένη κουλτούρα. Αυτή η ήττα αποτέλεσε και τη ληξιαρχική πράξη θανάτου της ροκ μουσικής ως κινήματος αμφισβήτησης. Δημιούργησε εκατομμύρια φανατικούς θαυμαστές, περνώντας στην νέα εποχή με την ύπαρξη αθάνατων κομματιών και καταπληκτικών δημιουργιών. Πολύ δύσκολα μπορεί κάποιος να γράψει πραγματικά την ιστορία της ροκ γιατί τελικά η ροκ δεν είναι ένα πράγμα, μια μουσική, μια τέχνη, μια διαμαρτυρία, μια διεκδίκηση, ένα κοινωνικό ή πολιτικό γεγονός.

Άλλα Μουσικά είδη των τελευταίων δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα

Punk - Πάνκ

Το πανκ είναι μουσικό είδος που ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής τη δεκαετία του '60, αρχικά από τη Νέα Υόρκη, και έγινε γνωστό στα μέσα της δεκαετίας του '70. Οι ρίζες του βρίσκονται στο garage rock και μετά τα μέσα της δεκαετίας του '70 που εισήχθη στην Αγγλία, έγινε δημοφιλές από συγκροτήματα όπως οι Sex Pistols, οι Clash, οι Crass κ.α. σαν μουσική των λευκών νέων ένιωθαν ότι απορρίπτονται και περιθωριοποιούνται αλλά και ότι είναι μέρος ενός κινήματος πολιτικής και κοινωνικής καταγγελίας και αμφισβήτησης του κατεστημένου.

Χρησιμοποιεί συνήθως μουσικά όργανα όπως η κιθάρα, το μπάσο & ντραμς, αλλά και οργισμένα φωνητικά. Είναι υποκατηγορία του ροκ, προερχόμενο από το garage rock και είναι μουσική απλή, με έμφαση στις απλές ρυθμικές δομές, την ταχύτητα και την ενέργεια, με στίχους που συνήθως θίγουν κοινωνικά, πολιτικά ή προσωπικά θέματα, συχνά οργισμένοι ή γλευαστικοί.

Rap – rap

Η RAP είναι μια σχετικά νέα μουσική με πολύ ενδιαφέρον και αμεσότητα. Άρχισε από τα Γκέτο της Αμερικής γύρω στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές της δεκαετίας του '80. Η RAP πήρε τα βασικά της στοιχεία από τους λαϊκούς αφηγητές της Δυτικής Αφρικής οι οποίοι αφηγούνται τις ιστορίες τους με έναν ρυθμικό τρόπο συνήθως συνοδευόμενο από τύμπανα. Βέβαια η σημερινή rap έχει εξελιχθεί και έχει πάρει τελείως άλλες διαστάσεις. Ακόμα η rap έχει ρίζες και από Τζαμαϊκανά στυλ. Στα τέλη της δεκαετίας του '70 στη Νέα Υόρκη, μια νέα αντίληψη για τη μουσική εξελίχθηκε, όχι απλά σε ένα νέο είδος, αλλά σε ένα κίνημα. Ίσως γιατί δεν γεννήθηκε μέσα σε κάποιο στούντιο, αλλά στους δρόμους των γκέτο όταν κάποιοι νέοι Αφροαμερικάνοι ποιητές «πάντρεψαν» τους οργισμένους στίχους τους με δείγματα από τραγούδια από όλο το φάσμα της μαύρης μουσικής, καταγγέλλοντας τα όσα συνέβαιναν γύρω τους. Η rap είχε μόλις γεννηθεί. Ταυτόχρονα σχεδόν, πολύχρωμα γκράφιτι γέμιζαν τους τοίχους των παλιών κτιρίων της πόλης, ενώ χορευτές του μπρέικ ντανς συνόδευαν τα rap τραγούδια, ολοκληρώνοντας τη νέα αυτή κουλτούρα που καθορίστηκε ως χιπ χοπ. Η rap πολεμήθηκε λόγω των αθυρόστομων λεκτικών επιθέσεων κάποιων μουσικών της απέναντι σε κάθε είδους σύστημα, καθεστώς και αρχές. Έχει τις ρίζες της στην αφρικανική μουσική την οποία έφεραν με τη βίαιη εκδούλευση και μετέπειτα μετακίνηση τους οι μαύροι στην Αμερική. Πηγή της μουσικής αυτής είναι τα γκέτο των περιθωριοποιημένων μαύρων των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η rap με την πάροδο των χρόνων έχει χωρισθεί σε διάφορα παρακλάδια:

old school: η old school προέρχεται από το στυλ των πρώτων καλλιτεχνών της rap που ξεπρόβαλαν από την Νέα Υόρκη από τα τέλη της δεκαετίας του '70 έως τα νεότερα χρόνια του '80. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι η απλότητα της. Η πρώτη δισκογραφική εμφάνισή της έγινε το 1979 με τα singles των Fatback και The Sugar Hill Gang. Συγκρίνοντας την με τους περίπλοκους ρυθμούς του σήμερα ίσως να φαίνεται απαρχαιωμένη και μη περιπετειώδη. Όμως η αξία τους είναι διαχρονική.

hip - hop: Στην ορολογία της rap το hip hop συνήθως αναφέρεται στην κουλτούρα του όπως Graffiti, Break-dancing, Mc,Dj. Αυτό το παρακλάδι της RAP εμφανίστηκε κοντά στη δεκαετία του '90. Στην Ελλάδα οι πρώτοι hip-hop δίσκοι κυκλοφόρησαν 1992-1993.

Christian Rap: Το στυλ αυτό δεν είναι τόσο ευρέως διαδεδομένο. Έχει θρησκευτικό, αισθηματικό περιεχόμενο και δεν έχει τις ηχητικές καινοτομίες της των άλλων ειδών της rap. Άρχισε να εμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας του '90.

Gangsta Rap: Η Gangsta Rap εξελίχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '80. Ήταν κατά κάποιον τρόπο η εξέλιξη της Hardcore Rap. Έχει ευέξαπτο θορυβώδη ήχο. Οι Rapers εξιστορούν την δύσκολη καθημερινότητά τους και τις δυσκολίες από την ζωή του δρόμου.

Κάποιες φορές τα τραγούδια είναι η ακριβής περιγραφή της πραγματικότητας και άλλες είναι εμπνευσμένες από κόμικς. Η Gangsta έγινε η δημοφιλέστερη μορφή της Rap στα τέλη της δεκαετίας του '80 και αρχές του '90.

New Jack Swing: Εξελίχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '80 όταν οι καλλιτέχνες της Urban και Soul μουσικής άρχισαν να περιλαμβάνουν Hip - Hop ήχους, δείγματα και τεχνικές παραγωγής στη μουσική τους. Κάποια τραγούδια είχαν Hip - Hop beats, ενώ άλλα είχαν τμήματα με Rap. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ένας πιο ευέξαπτος ήχος αστικού περιεχομένου.

go - go : Το go-go ήταν μια δημοφιλής παραλλαγή του Hip - Hop με βαρύ μπάσο.

Alternative Rap: Η Alternative Rap δημιουργήθηκε από συγκροτήματα που αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τα καθιερωμένα Hip-Hop στερεότυπα όπως G-Funk, Bass, Hardcore και Party Rap. Αντιθέτως, δημιουργήθηκαν είδη αναμιγνύοντας στοιχεία από funk, pop/rock, Jazz και Reggae. Οι Arrested development και οι Fugees προσπάθησαν να μετατρέψουν αυτό το είδος σε γενική τάση. Τα περισσότερα Alternative Rap συγκροτήματα υποστηρίζονται από φίλους της Alternative Rock και όχι από οπαδούς του Hip-Hop ή της Pop.

East Coast Rap: Κατά την άνθιση του Hip-Hop όλοι η Rap άνηκε στο East Coast Rap. Η Rap του East Coast επικράτησε στα περισσότερα χρόνια της δεκαετίας του '80 παρόλο που ο ήχος του δεν ήταν αρκετά ομοιόμορφος και με κάποιες εξαιρέσεις πάντα το East Coast επιδίωκε περισσότερο να είναι ένα άκουσμα έντονου περιεχομένου παρά μουσική για πάρτι και πίστες βοηθώντας έτσι το είδος να κερδίσει σεβασμό και να εξελιχθεί σε μια μορφή τέχνης που μεγάλωνε περίτεχνα και έκτεινε την πολυμορφία της.

Hardcore Rap: Ενώ ο όρος αυτός μπορεί να αποδοθεί σε διάφορες μουσικές ανησυχίες, η Hardcore Rap χαρακτηρίζεται από την εναντίωση, την επιθετικότητα της όποιο κι αν είναι το στιχουργικό θέμα, τα βαριά και δυνατά beats, τις παραγωγές με θορυβώδη ηχητικά δείγματα ή κάθε συνδυασμό εκείνων των χαρακτηριστικών. Η Hardcore Rap είναι σκληρή, με έντονο περιεχόμενο και συχνά απειλητική, αν και δεν ήταν πάντα αυτός ο σκοπός.

Jazz - Rap: Στόχος αυτού (παντρέματος) της Rap με την Jazz αποσκοπούσε στην ενδυνάμωση της Jazz τόσο και στον καθορισμό νέων ορίων της Rap. Ενώ οι ρυθμοί της Jazz- Rap προέρχονταν εξ ολοκλήρου από το Hip-Hop τα ηχητικά δείγματα ήταν δημιουργήματα της Cool Jazz, Soul Jazz και Hard bop. Χάρη στη διανοητική κλήση της μουσικής ποτέ δεν ήταν από τα αγαπημένα είδη του δρόμου. Ακόμα από τα μέσα της δεκαετίας του '70 εμφανίζονται πολλά είδη μουσικής και "παρακλάδια" της ροκ, όπως: Pank, reggae, new wave, heavy metal, folk rock, classic rock, bossa nova, ψυχεδελικό ροκ, jazz rock, progressive rock, Arena Rock, Soft Rock, Punk Rock, acid jazz, afrobeat, art rock, disco, death metal, electro house, latin jazz, new age.

Δέκα θρύλοι της μουσικής του 20^{ου} αιώνα σύμφωνα με το περιοδικό Rolling Stone!

Τι κοινό έχει ο Bob Dylan με τον Ray Charles και ο Jimi Hendrix με τον Little Richard; Βρίσκονται και οι δυο στο top 10 των καλύτερων μουσικών του 20^{ου} αιώνα. Δέκα από τους αξεπέραστους μουσικούς θρύλους του 20^{ου} αιώνα, σύμφωνα με το περιοδικό Rolling Stone.

Beatles.

Η επιρροή των Beatles -όχι μόνο για τους λάτρεις του rock & roll- σε όλο το φάσμα του δυτικού πολιτισμού είναι απλά ανυπολόγιστη. Ως μουσικοί, οι Beatles απέδειξαν ότι το rock & roll αγκαλιάζει απεριόριστα είδη μουσικής σε αρμονία, δομή και ήχο. Σχεδόν κάθε πείραμα δημιουργίας ροκ έχει ως εφελτήριο και έμπνευση κάποιο από τα στοιχεία των Beatles. Ως συγκρότημα οι Beatles ήταν ένας συνεργατικός μουσικός συνδυασμός. Το μελωδικό μπάσο του Paul Mc Cartney, τα χαρούμενα ροκαμπίλι ντραμς του Ringo Starr, της κιθάρας του George Harrison, η δυναμική ρυθμική κιθάρα του Τζον Λένον σε συνδυασμό με τις τέσσερις ένθερμες φωνές τους, κατέστησαν τους Beatles το πιο θρυλικό συγκρότημα στην παγκόσμια ιστορία της μουσικής.

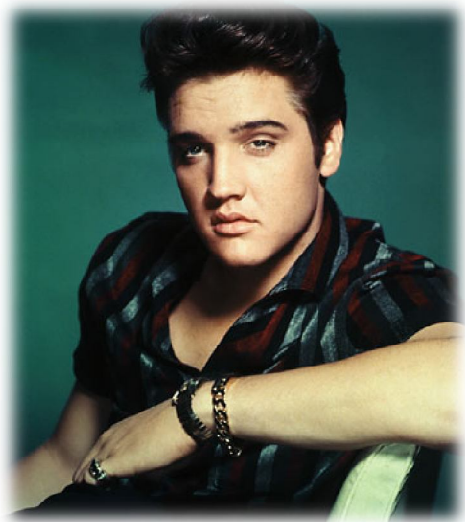
Bob Dylan

Μουσικός, τραγουδιστής, στιχουργός και ποιητής, ο Bob Dylan (το πραγματικό του όνομα είναι Robert Allen Zimmerman, εμπνεύστηκε το "ψευδώνυμο" από τον Ουαλό ποιητή Dylan Thomas) επαναπροσδιόρισε την ουσία της μουσικής και της στιχουργικής, κάτι που εξακολουθεί να κάνει μέχρι σήμερα. Έχει συνδυάσει το folk, country style και τα blues, με το rock μουσική και τον ηλεκτρικό ήχο. Τα τραγούδια του αποτέλεσαν "ύμνο" του αγώνα για πολιτικά δικαιώματα και για ειρήνη στη διάρκεια της δεκαετίας του '60 προκαλώντας την εικόνα του επαναστάτη. Έχει τιμηθεί με αμέτρητες διακρίσεις μεταξύ των οποίων είναι και το Βραβείο Πούλιτζερ για την Μουσική, το 2008, ενώ έχει προταθεί αρκετές φορές για το Νομπέλ Λογοτεχνίας δεδομένου ότι θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς σύγχρονους, Αμερικανούς ποιητές.

Elvis Presley

Λιτά και περιεκτικά, ο Elvis Presley ήταν το πρώτο πραγματικό rock & roll αστέρι παγκοσμίως. Ένας λευκός από το Νότο τραγούδησε με τέτοιο ξεχωριστό τρόπο blues, ξεπερνώντας τα όρια της αμερικανικής μουσικής. Ο βασιλιάς του rock & roll εκτέλεσε τραγούδια που χορεύονται μέχρι σήμερα σε όλο το κόσμο, η οποία τον κατέστησε είδωλο για τους εφήβους της εποχής.

Rolling Stones

Μισός περίπου αιώνας έχει περάσει από τη γέννηση του σημαντικότερου βρετανικού ροκ συγκροτήματος Rolling Stones. Το αρχικό σχήμα δημιουργήθηκε στο Λονδίνο το 1962 από τον αρχικό ηγέτη Μπράιαν Τζόουνς. Τελικά επικράτησε ο θρυλικός Μικ Τζάγκερ και ο κιθαρίστας Κιθ Ρίτσαρντς, οι οποίοι συνέθεταν στίχους και τραγούδια. Τα μέλη

συμπληρώθηκαν από τον πιανίστα Ίαν Στιούαρτ, το τυμπανιστή Τσάρλι Γουάτς και τον μπασίστα Μπιλ Ουάιμαν. Όταν ο Τζόουνς απεβίωσε το 1969 αντικαταστάθηκε από τον Μικ Τέιλορ, τον οποίο διαδέχτηκε ο Ρον Γουντ το 1974, παράλληλα ο Ουάιμαν αποσύρθηκε το 1993 και αντικαταστάθηκε από τον Ντάρυλ Τζόουνς. Σήμερα, το συγκρότημα έχει κυκλοφορήσει 55 μουσικές συλλογές ενώ έχει πουλήσει περισσότερα από 200 εκατομμύρια άλμπουμ παγκοσμίως. Το συγκρότημα βγάζει γλώσσα -όπως μαρτυρά και το logo τους- και προκαλεί ανεξάντλητη satisfaction (ικανοποίηση) μέχρι και σήμερα, στους απανταχού λάτρεις του ροκ!

Chuck Berry

Συγχώνευσε τα μπλουζ και τη χώρα με τον πνευματώδη και προκλητικό έφηβο.

Ο λόγος για τον Chuck Berry που τα τραγούδια του έχουν επηρεάσει σχεδόν κάθε ροκ μουσικό. Στα μέσα έως τα τέλη της δεκαετίας του 1950, ο Berry καταγράφει τη πιο δυναμική καλλιτεχνική δουλειά του, προσαρμόζοντας μερικούς από τους πιο ηχηρούς και πνευματώδεις στίχους στην ποπ μουσική, έχοντας ως βάση πάντα τα blues. Η αποδοχή του ήταν καθολική. Μάλιστα, το 2000, ο Πρόεδρος Μπιλ Κλίντον, στο πλαίσιο της παρουσίασης του Berry στα διάσημα βραβεία Kennedy Center Honors Award, τον χαρακτήρισε ένα από τους πιο σημαντικούς μουσικούς του 20^{ου} αιώνα.

Jimi Hendrix

Ο Αφροαμερικάνος αριστερόχειρας κιθαρίστας, τραγουδιστής και συνθέτης Jimi Hendrix ξεκίνησε το 1961 να παίζει διάφορους ρυθμούς μπλουζ της εποχής. Η επιτυχία ήταν δεδομένη, όπως και οι αμέτρητοι δίσκοι που πούλησε ο καλλιτέχνης και η εμμονική απήχηση του κοινού. Μέχρι σήμερα, θεωρείται από πολλούς ως ο κορυφαίος κιθαρίστας στην ιστορία της ροκ μουσικής. Ανεξίτηλες στη μνήμη μένουν οι συναυλίες του, με πιο ξεχωριστή όμως αυτή στο φεστιβάλ του Γούντστοκ, στις 18 Αυγούστου του 1969, όπου, μεταξύ άλλων, παρουσίασε μια αυτοσχεδιαστική διασκευή του Αμερικανικού Εθνικού Ύμνου.

James Brown

Με περίπου 800 τραγούδια, ο James Brown έχει επηρεάσει σύγχρονους καλλιτέχνες από κάθε δημοφιλές είδος μουσικής - ροκ, σόουλ, τζαζ ακόμα και του R & B. Το πολυρυθμικό funk του ρεπερτορίου του αναδιαμόρφωσε τη χορευτική μουσική και η επιρροή του στο hip-hop ήταν τεράστια. Αν και αντιμετώπισε πολλά νομικά προβλήματα και αντιπαραθέσεις στη ζωή του, ήταν ένας καλλιτέχνης που πεισματικά αρνούταν να συμμορφωθεί με το όραμα του καθενός. Ένας απaráμιλλος σόουμαν! Η μουσική σκηνή του ανήκε και δυστυχώς κανένας δίσκος δεν μπορεί να αντικαταστήσει αυτή την εικόνα.

Little Richard

Το ακριβές όνομα του είναι Richard Wayne Penniman, μα σε όλους είναι γνωστός ως Little Richard. Το "Lussile", το "Good Golly miss Molly" και το "Tutty Frutti" είναι, μεταξύ άλλων, από τα πιο αγαπημένα και παγκοσμίως γνωστά τραγούδια του. Πάνω από έξι δεκαετίες, ο τραγουδιστής και δημιουργός Little Richard διαμόρφωσε δημοφιλή είδη μουσικής, συμπεριλαμβανομένης της soul και της funk. Ο Penniman και το rock & roll στιγμάτισε σημαντικά τη μουσική βιομηχανία του 20ου αιώνα.

Aretha Franklin

Η Aretha Franklin δεν είναι μόνο η απόλυτη τραγουδίστρια της soul στη δεκαετία του 60', είναι επίσης μια από τις πλέον σημαίνουσες φωνές στην ιστορία της ποπ. Η Franklin μεγάλωσε με τον αισθησιασμό της R & B, καινοτόμησε στην τζαζ, καθώς και στην ακρίβεια της ποπ μουσικής. Το 1967 έσπασε το καλλιτεχνικό και εμπορικό ρεκόρ με την πώληση πάνω από δώδεκα εκατομμύρια singles. Από τότε ηχογράφησε 20 Number One επιτυχίες της R & B.

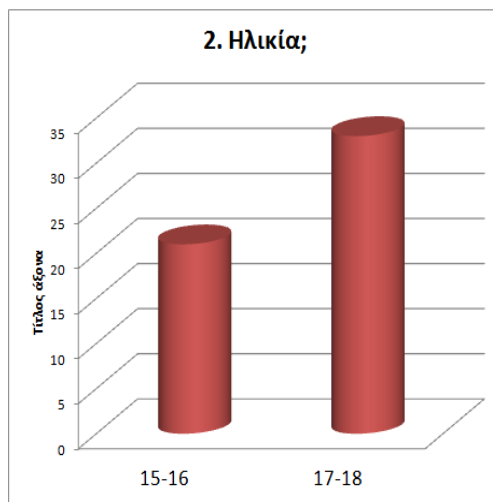
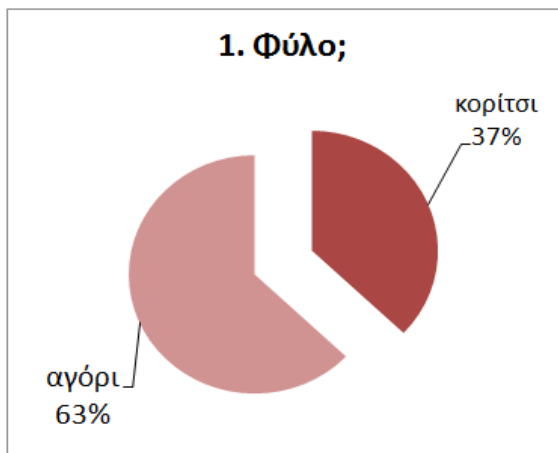
Ray Charles

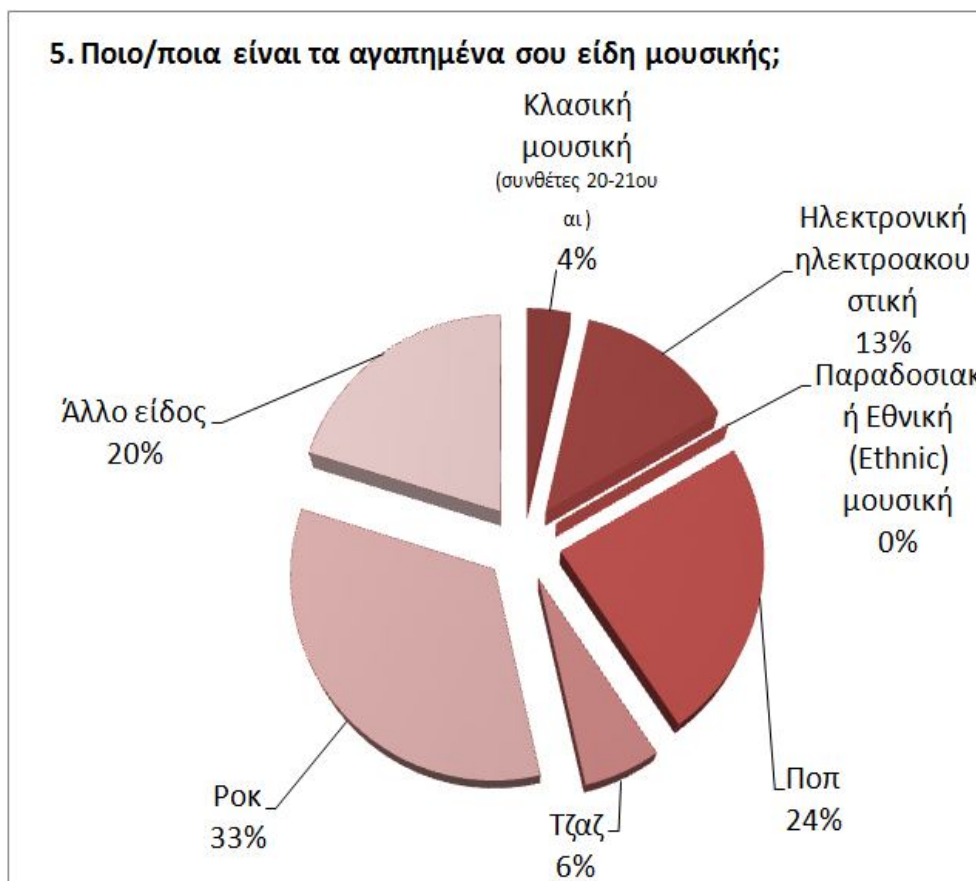
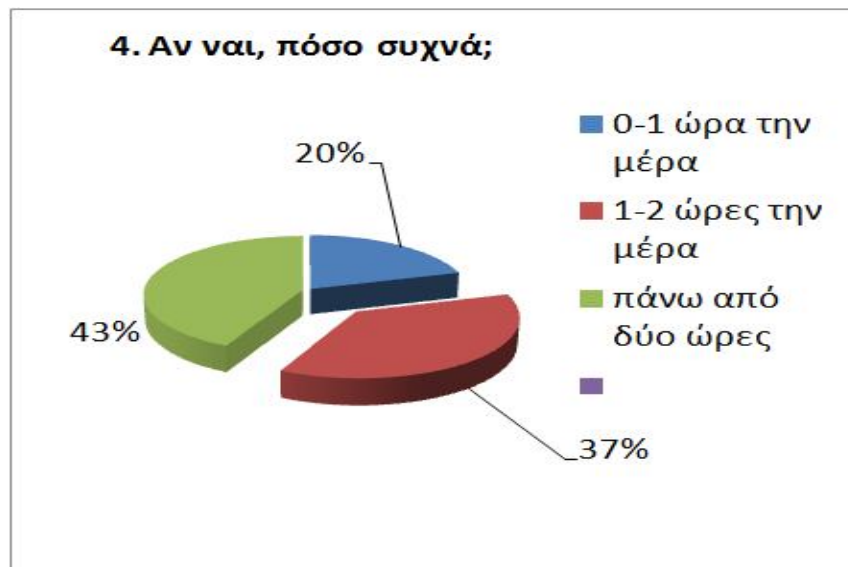
Ο Ray Charles εφηύρε ουσιαστικά τη soul μουσική. Το ταλέντο του έφερε σε επαφή το στίχο και την αφήγηση των blues με τη χώρα και τη τζαζ μουσική. Οι αυτοσχεδιαστικές του δυνατότητες αναδείκνυαν ήχους και μελωδίες εξελιγμένες παρ όλη την αυθόρμητη γέννηση τους. Ο Ray έγραψε κλασικά R & B και ροκ τραγούδια, τα οποία και τραγούδησε από το βάθος της ψυχής του.

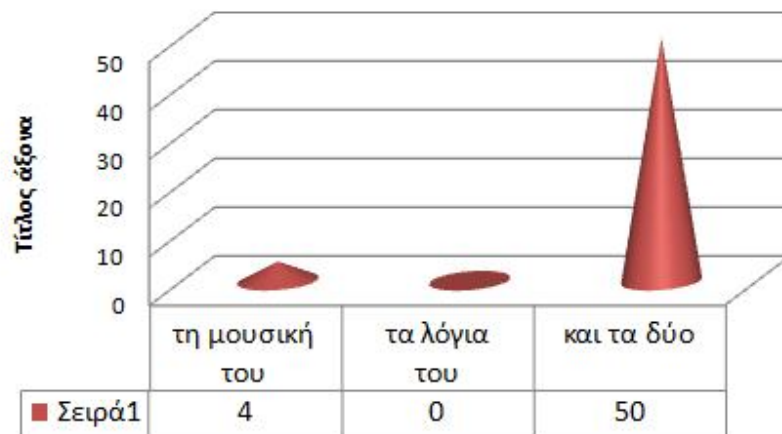
Ερωτηματολόγιο – πίνακες στατιστικής έρευνας

Στις 17/2/2015 πραγματοποιήσαμε, στα πλαίσια της έρευνας μας, μια στατιστική ερευνά σχετική με το θέμα της ερευνητικής εργασίας, Η Μουσική στη σύγχρονη εποχή. Συγκεκριμένα δόθηκαν έντεκα ερωτήσεις στις οποίες απάντησε ένα μικρό δείγμα (λόγω διαφόρων συνθηκών) 54 μαθητών του σχολείου μας ηλικίας 15-18 ετών. Από τις απαντήσεις καταγράψαμε το ενδιαφέρον των συμμαθητών μας για την σύγχρονη μουσική και την γνώμη τους για τον ρόλο που παίζει η μουσική, τις γνώσεις τους για τα σύγχρονα μουσικά είδη, τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιεί καθώς και τον τρόπο που ακούνε και αποκτάνε την μουσική που τους αρέσει. Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε τα καταγράφουμε στους παρακάτω πίνακες.

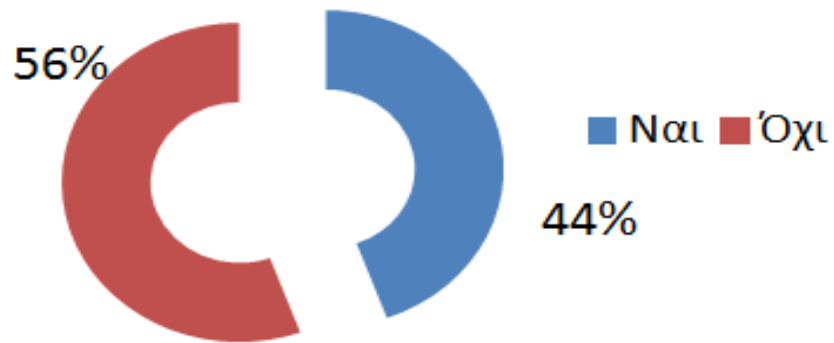
6. Ένα τραγούδι το επιλέγεις με βάση;

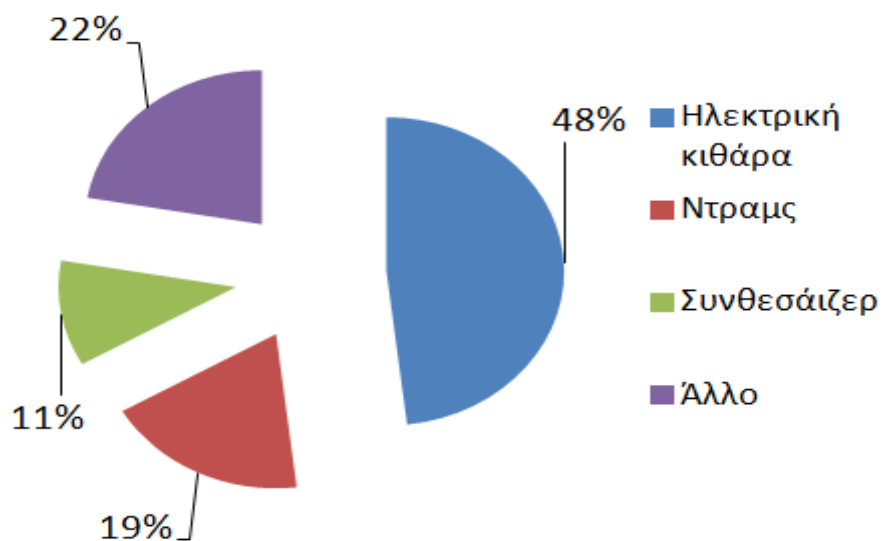
7. Πού προτιμάτε περισσότερο να ακούτε μουσική;

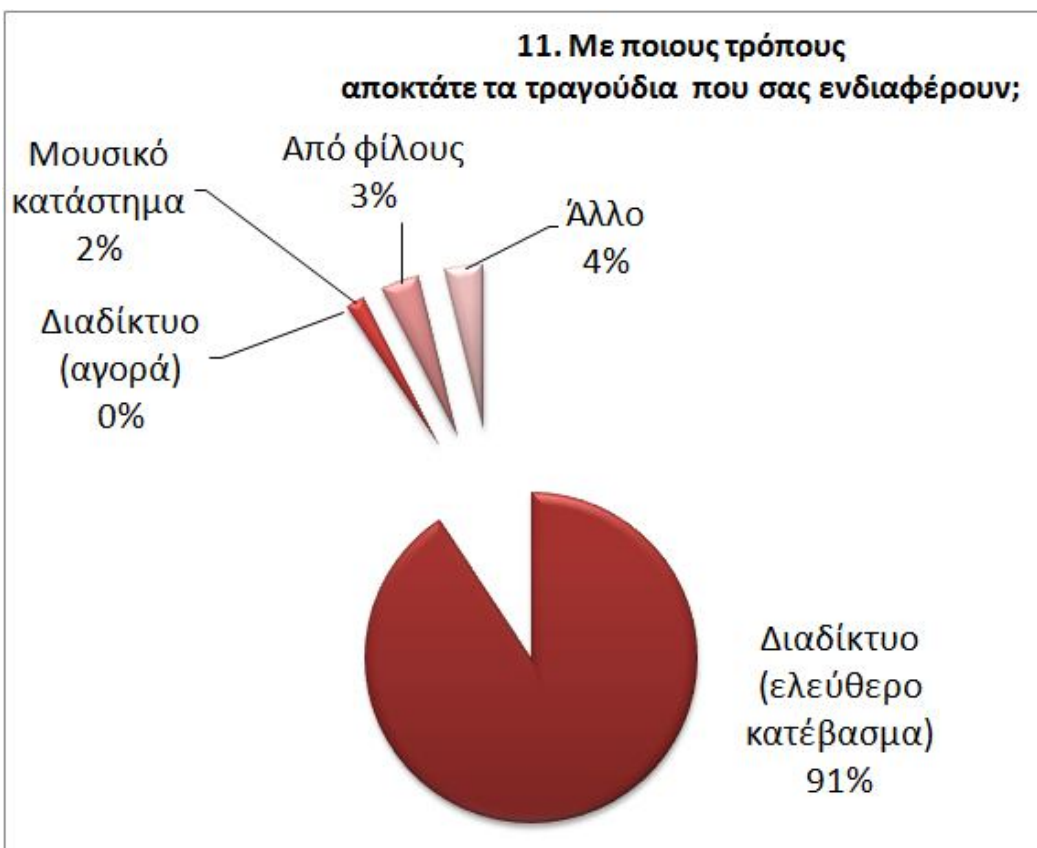
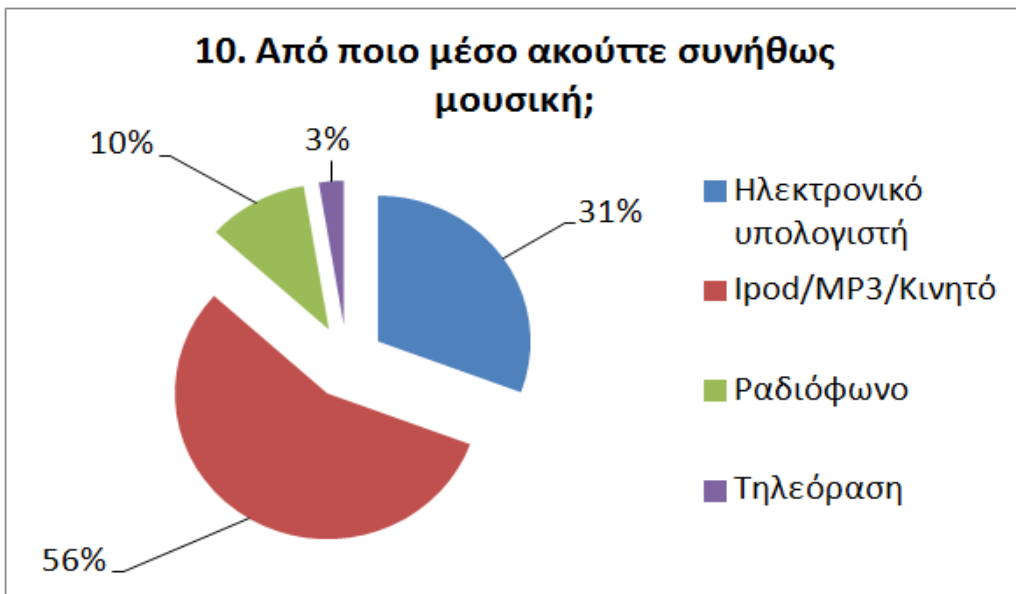

8. Ασχολείστε με κάποιο μουσικό όργανο;

9. Από τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται στα συγκροτήματα, ποιο σου αρέσει περισσότερο;

Συμπεράσματα

Με την εργασία μας την φετινή χρονιά προσπαθήσαμε να πλησιάσουμε την μουσική στην σύγχρονη εποχή, πρώτον με ένα τρόπο που αφορά την κατηγοριοποίηση της (χρονικά και ανά είδος) και δεύτερον με την εξέταση των ειδών της μουσικής που εμφανίστηκαν τον 20^ο αιώνα. Στην προσπάθεια μας αυτή μια από τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε ήταν ότι προσπαθώντας να γνωρίσουμε και να παρουσιάσουμε ένα είδος ανακαλύπταμε πολλές υποκατηγορίες του. Όπως ένα μεγάλο δέντρο που έχει ρίζες, κορμό, μεγάλα και μικρότερα κλωνάρια, φύλα και φυλλαράκια έτσι και η μουσική του 20^{ου} αι. έχοντας ρίζες στα προηγούμενα μουσικά είδη αναπτύχθηκε με ένα μοναδικό τρόπο, με συνεχώς επιταχυνόμενους ρυθμούς σε σχέση με τις παλαιότερες εποχές, δημιούργησε, ενέπνευσε και εξέφρασε πάρα πολλούς ανθρώπους. Η μουσική δεν είναι ένας αυτόνομος οργανισμός που εξελίσσεται από μόνος του. Το ένα είδος μουσικής γεννά το επόμενο αλλά ο λόγος που γέννησε αυτό και όχι κάποιο άλλο δεν μπορεί να αναζητηθεί στην ίδια τη μουσική, αλλά έξω απ' αυτήν. Η μουσική προϋποθέτει έναν άνθρωπο που νιώθει κομμάτι της φύσης, που ζει, γεύεται και βιώνει τον κόσμο. Από την αρχή της ιστορίας και της ζωής του ανθρώπου η μουσική αποτέλεσε αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής του. Αυτό είναι διαχρονικό φαινόμενο καθώς η μουσική επηρεάζει, από καθημερινούς πολίτες μέχρι και μεγάλα ονόματα και σπουδαίες προσωπικότητες, αλλάζοντας ακόμα και τον τρόπο ζωής τους. Μέσω της μουσικής, οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να διασκεδάζουν να ψυχαγωγούνται και να αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως, προσωπικά κοινωνικά, πολιτικά κ.α. Η μουσική αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας μας. Είναι παγκόσμια και επηρεάζει τις ζωές των ανθρώπων σε μεγάλο βαθμό. Έξυπηρετεί τους ανθρώπους σε όλους τους τομείς της ζωής τους. Δεν συνοδεύει τον άνθρωπο μόνο σε περιόδους ειρήνης αλλά τον ακολουθεί και τον στηρίζει σε δύσκολες περιόδους όπως οι πόλεμοι και επαναστάσεις. Η αλματώδης εξέλιξη της ζωής σε όλους τους τομείς κατά την διάρκεια του 20^{ου} αι. δεν άφησε ανεπηρέαστη την μουσική η οποία όχι μόνο παρακολούθησε τις τεχνολογικές πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις αλλά πολλές φορές έγινε προπομπός τους, άνοιξε νέους δρόμους, πολλές φορές εν μέσω έντονης κριτικής και αμφισβήτησης. Η Βιομηχανική Επανάσταση και οι σκληρές συνθήκες ζωής που επέβαλε προκάλεσαν δυσαρέσκεια στον σύγχρονο κόσμο. Οι δημιουργοί βρίσκουν νέους τρόπους για να εκφράσουν τις καλλιτεχνικές τους αναζητήσεις και τους πλαστικούς τους προβληματισμούς. Προσπαθούν ή να βρουν διέξοδο στις εσωτερικές και τις πνευματικές αγωνίες που τους προκαλούν οι ταχύτατες και οι αλλεπάλληλες τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις ή να δηλώσουν την εναντίωση τους στα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα. Τα καλλιτεχνικά ρεύματα πολλαπλασιάζονται περισσότερο στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα. Οι νέες συνθήκες ζωής στις ευρωπαϊκές κοινωνίες προκάλεσαν αντιδράσεις και στον κόσμο των καλλιτεχνών και των διανοούμενων. Οι αντιδράσεις αυτές εκφράστηκαν είτε με μια αισιόδοξη διάθεση απέναντι στις νέες συνθήκες της ζωής, είτε με μια ειρωνική, χιουμοριστική διάθεση, είτε με μια έντονη νοσταλγία για τις

παλιές αξίες καθώς και μια διάθεση μελαγχολίας. Οι τεχνολογικές εξελίξεις, από τη ηχογράφηση, τη ραδιοφωνία και το τρανζίστορ μέχρι τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, το διαδίκτυο και την ψηφιακή ανάλυση του ήχου, κάνουν τη διάδοση της μουσικής πιο γρήγορη από ποτέ. Ο 20^{ος} αιώνας ακριβώς λόγω των πολλαπλών ερεθισμάτων (μεγάλες ανακαλύψεις σε πολλούς τομείς της καθημερινής ζωής) έδωσε έμφαση στον συνθέτη σαν άτομο και η μουσική έγινε περισσότερο αναγνωρίσιμη σαν το προσωπικό "στυλ". Φυσικά λόγω αυτών των αλλαγών άλλαξε και η επικοινωνιακή σχέση μεταξύ μουσικής - κοινού. Η μουσική όμως δεν γνωρίζει σύνορα, τείχη, φυλετικούς, θρησκευτικούς περιορισμούς. Ως παγκόσμια μορφή επικοινωνίας αλλά και βιωματική κατάσταση άμεσα συνδεδεμένη με τον άνθρωπο ως άτομο και ως κοινωνικό σύνολο ακολουθεί μια πορεία διαφορετική στον ήχο, αλλά παράλληλη και κοινή στα ερεθίσματα και την ανάγκη έκφρασης. Από τον όψιμο ρομαντισμό, τον ιμπρεσιονισμό, τον εξπρεσιονισμό και τις σύγχρονες μουσικές τάσεις. Από τα τραγούδια της δουλειάς των "νέγρων" του νότου της Αμερικής τα θρησκευτικά Σπρίτσοουαλ και Γκοσπελ τα εκφραστικά μπλουζ την Ρίθμ'έν'μπλούζ το Ροκάμπιλι το Ροκ'έν'ρολ, την Τζαζ και το Rock (τη μουσική που από την γέννηση της και την παραχώδη πορεία της, έδειξε ότι είναι κάτι πολύ παραπάνω από ένα είδος μουσικής είναι ένα "παγκόσμιο μουσικό κίνημα" που στην 50χρονη πορεία της αποτέλεσε μια ανατρεπτική κοινωνική πρόταση, ένα χώρο παραγωγής τέχνης και ιδεών, τη μαζική διασκέδαση και τελικά το ηττημένο κίνημα ενάντια στην εμπορευματοποιημένη κουλτούρα), έως τα νεότερα μουσικά είδη - punk , reggae, rap, hip hop, heavy metal, bossa nova, ψυχεδελικό ροκ, jazz rock, latin jazz, progressive rock, punk rock, funk, go-go, disco, death metal, electro house, new age - η μουσική εμφανίζεται με διαφορετικά είδη και στιλ, άλλα πάντα εξυπηρετώντας τις ίδιες ανάγκες του ανθρώπου. Ο άνθρωπος όσο και οι ετερόκλητες κοινωνίες του μέσα από την μουσική εκφράζονται, εξελίσσονται, διασκεδάζουν, ψυχαγωγούνται "ζουν". Η μουσική ως κάτι το άυλο, παίζεται και αμέσως μετά χάνεται για πάντα. Σε αυτό όμως το απειροελάχιστο χρονικό διάστημα «ζει» και κάθε νότα μπορεί πραγματικά να σημαδέψει οριστικά τη ζωή. Αν προσπαθήσουμε να την ερμηνεύσουμε αποκλειστικά με μουσικολογικούς όρους, τότε πιθανό να μη δούμε το πιο σημαντικό της σημείο, ότι πάνω απ' όλα η κάθε είδους ενασχόληση με αυτή είναι μια στάση ζωής, ένας τρόπος να αντιμετωπίζεις τον κόσμο και την καθημερινότητα να γνωρίσεις πραγματικά τον εαυτό σου. Η μουσική είναι οδηγός, πρωτοπόρος που συμβάλλει στην κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και ανθρωπιστική εξέλιξη κάθε κοινωνίας. Πίσω από κάθε είδος μουσικής υπάρχει ένα κίνημα, μια φιλοσοφία. Μέσα από αυτή δίνετε η ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους να εκφραστούν, να δώσουν και πάρουν διαφορετικά μηνύματα, κοινωνικά, πολιτικά, προσωπικά. Είναι πολλά πράγματα μαζί. Είναι τέχνη και επιστήμη. Ακουμπά την ψυχή, το συναίσθημα, κάθε ανθρώπου. Έχει υπάρξει η αρχή για πολλά πράγματα και γι' αυτό θα συνεχίσει να υπάρχει και να εξελίσσεται.

Τελικά μουσική είναι καθημερινότητα, βίωμα, είναι η ίδια η ζωή....

Επίλογος

Ύστερα από ομαδική δουλειά στη διάρκεια του χρόνου που μας πέρασε, η ερευνητική εργασία μας, ολοκληρώθηκε. Αφού είχαμε κατατοπιστεί σχετικά με το θέμα μας, θέσαμε τα ερευνητικά μας και χωριστήκαμε σε επιμέρους ομάδες. Κατά την διάρκεια της αναζητήσαμε πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της μουσική στον 20^ο αιώνα στην Ευρώπη και την Αμερική.

Προσπαθήσαμε να συνεργαστούμε όσο το δυνατό περισσότερο μεταξύ μας και για την εύρεση των πληροφοριών ανατρέξαμε σε βιβλία και πληροφορίες από το διαδίκτυο. Είδαμε και ακούσαμε μουσικές του 20^ο αι. που δημιουργήθηκαν σε Ευρώπη και Αμερική και συζητήσαμε όλοι μαζί τα στοιχεία που συνέλεξε κάθε ομάδα. Με την βοήθεια του υπευθύνου καθηγητή μας ξεπεράσαμε δυσκολίες της έλλειψης χώρων και μέσων (χρήση Η/Υ και διαδικτύου) για την συλλογή των πληροφοριών της εργασίας μας. Τελικά πιστεύουμε ότι, λόγω της συνεργασίας και της ομαδικής δουλειάς μας, το όμορφο ταξίδι στην Μουσική έγινε ομορφότερο και στο τέλος κάτι μένει...

Δικτυογραφία - Βιβλιογραφία – Πηγές:

- ✓ Θεματική εγκυκλοπαίδεια Grand Larousse
- ✓ Από την κλασική στο ροκ – Γιάννης Πετρίδης, Κώστας Ζούργης.
- ✓ Ροκ Εγκυκλοπαίδεια – Παραγωγή του περιοδικού HiTech
- ✓ ΥΠΕΠΘ βιβλίο Μουσικής Α΄ Γενικού Λυκείου ΙΤΥΕ Διόφαντος 2013
- ✓ http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/mous_c/math/001-085.pdf
- ✓ <http://el.wikipedia.org/>
- ✓ <https://barikat.gr/content/jazz-n-blues-i-istoria-mias-laikis-moysikis-apo-ton-amerikaniko-noto-tis-sklavias-stin>
- ✓ <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=197693>
- ✓ <http://musicstorytelling-panic.blogspot.gr/2009/02/rap-old-school-left-field-hip-hop.html>
- ✓ <http://www.monopoli.gr/stories/item/121718-Oi-deka-thryloi-ths-moysikhs-toy-20oy-aiwna-symfwna-me-to-periodiko-Rolling-Stone>
- ✓ Howard Zinn εκδόσεις ΑΙΩΠΑ Κεφάλαιο 9^ο “Σκλαβιά χωρίς υποταγή, χειραφέτηση χωρίς ελευθερία”
- ✓ <http://el.wikipedia.org/wiki/Rock>
- ✓ <http://vouliakis.gr/index.php/2008-11-16-02-29-53/rt-m/83-improv>
- ✓ <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3193/924.pdf>
- ✓ http://wiki.kithara.gr/%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%B7_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%84%CE%BF%CF%85_20%CE%BF%CF%85_%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B1